

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
ім. М.С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра психології

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
«ПСИХОЛОГІЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ»**

Тези доповідей

Харків «ХАІ» 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Гуманітарно-правовий факультет
Кафедра психології

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
«ПСИХОЛОГІЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ»**

Тези доповідей

Харків «ХАІ» 2023

Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Психологія в сучасному світі»: тези доп. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін.-т», 2023. – 69 с.

Збірник тез доповідей науково-практичної конференції «Психологія в сучасному світі» присвячено теоретичним та методологічним проблемам сучасної психології, а саме: актуальним питанням інженерної та авіаційно-космічної психології, психології праці, кризової психології, психології діяльності в особливих умовах; проблемам медичної психології, гендерної психології та психології розвитку; актуальним психолого-педагогічним проблемам сучасної освіти; психологічним аспектам соціалізації особистості здобувача вищої освіти сучасного технічного ЗВО в умовах цифрового середовища.

Висвітлено також певні актуальні питання прикладної психології щодо: психологічних аспектів соціальної комунікації, кадрового менеджменту та управління, практичних аспектів психодіагностики, практики психологічного консультування та психокорекції у сучасному цифровому середовищі; психологічного консультування, психотерапії та психокорекції в умовах воєнного стану в Україні.

**Секції та тематичні напрямки
роботи науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти та молодих вчених
«Психологія в сучасному світі»**

**Секція 1. Теоретичні та методологічні проблеми
сучасної психології**

Напрямки роботи секції:

- ❖ Актуальні питання інженерної та авіаційно-космічної психології, психології праці, психології діяльності в особливих умовах.
- ❖ Актуальні проблеми медичної психології, гендерної психології та психології розвитку.
- ❖ Актуальні психолого-педагогічні проблеми сучасної освіти.
- ❖ Психологічні аспекти соціалізації особистості здобувача вищої освіти сучасного технічного ЗВО в умовах цифрового середовища.

Секція 2. Актуальні питання прикладної психології

Напрямки роботи секції:

- ❖ Психологічні аспекти соціальної комунікації, кадрового менеджменту та управління.
- ❖ Актуальні проблеми психодіагностики: теорія та практика.
- ❖ Практика психологічного консультування та психокорекції у сучасному цифровому середовищі.
- ❖ Актуальні питання психологічного консультування, психотерапії та психокорекції в умовах воєнного стану в Україні

МІЖСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ
У ДИСФУНКЦІОНАЛЬНІЙ СІМ'Ї

*К. В. Балабанова, доцент;
Є. С. Ревякіна, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Сім'я відіграє надзвичайну роль у життєдіяльності суспільства, адже через фізичну та соціокультурну зміну поколінь забезпечується можливість існування суспільства. Родини можна розділити на функціональні та дисфункціональні.

Нормально функціонуючі сім'ї – це ті сім'ї, які використовують правила, що сприяють зростанню та змінам кожного члена сім'ї та всієї сімейної групи загалом. Ці сім'ї мають мінливість, здатність розвиватися при збереженні стабільності і стабільність при збереженні змін.

У дисфункціональних сім'ях присутні жорсткі правила поведінки та закріплені ролі за кожним членом сім'ї, які з часом не змінюються, проблеми із сім'ї не виносяться і не вирішуються, стороннім людям важко потрапити всередину такої системи. Це сім'ї, в яких функціонування в одній або кількох областях порушено, внаслідок чого заблоковано потреби членів сімей у зростанні, змінах та самоактуалізації.

Дисфункціональна у соціально-психологічному відношенні сім'я сьогодні не рідкість. У теоретичному відношенні особлива значущість належить психосоматизації особистості, під якою слід розуміти накопичення у структурі особистості емоційних переживань щодо соціальної успішності та незадоволеності соціально-психологічним статусом сім'ї.

Головна мета – показати значущість подружніх відносин, розглянути стан проблеми подружніх відносин у сучасній науковій та популярній літературі; дати визначення функціональної та дисфункціональної сім'ї; виявити методики діагностики міжособистісних подружніх відносин та використовувати один із методів психодіагностики подружніх відносин у практичній діяльності були вирішені.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ
СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

К. В. Балабанова, доцент;

Д. С. Страшний, здобувач вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Ціннісна сфера сучасної молоді – складний і багатогранний напрямок дослідження. Розуміння її особливостей має вирішальне значення для ефективної підтримки та спрямування молоді через виклики дорослішання в сучасному світі. Нами було досліджено психологічні риси, які є найпомітнішими в ціннісній сфері сучасної молоді, що включають орієнтацію на індивідуалізм, сильний наголос на автентичності та особисте самовираження, а також глибоку турботу про соціальну справедливість. Ціннісна сфера сучасної молоді є важливою сферою дослідження психологів, соціологів, педагогів. Вивчення особливостей ціннісної сфери може допомогти краще зрозуміти менталітет сучасної молоді та цінностей, які формують її світогляд.

В Україні психологічні особливості ціннісної сфери сучасної молоді формуються різними чинниками, зокрема історією країни, культурою, сучасним суспільно-політичним контекстом. Протягом останніх десятиліть Україна зазнала значних змін, зокрема політичних революцій, економічних перетворень і переходу до більшої інтеграції із Заходом. Ці зміни суттєво вплинули на цінності та переконання молоді в країні.

Загалом, ціннісна сфера сучасної молоді є складною та багатогранною, що відображає численні впливи та досвід, які формують молодих людей сьогодні. Розуміння ціннісної сфери є важливим для педагогів, батьків та інших, хто працює з молоддю, оскільки це може допомогти ефективніше підтримувати та направляти їх, коли вони долають виклики дорослішання у все більш складному та непередбачуваному світі.

PSYCHOLOGICAL FEATURES OF USE
DISTANCE LEARNING
IN HIGHER EDUCATION IN UKRAINE
*N. O. Bezrukova, higher education applicant
National Aerospace University
named after M. Zhukovsky «KhAI»*

Today, for the professional implementation of the student, it is provided technological developments and increased demand for flexibility learning systems, the use of traditional distance learning becomes scarce. The demand of modern society in distance learning with the possibility of feedback without having to stay on territory of the of institutions of higher education and the need for constant access to educational material reason for creating a system of remote education that meets the needs of students independent learning.

Creation of modern distance courses with the use of modern teaching methods, theoretical video and audio material help to expand the range of opportunities educate and increase students' interest in the educational process. Using tests, modules, and labs as the method of checking the fixed material helps organize monitoring of student progress.

Economical and efficient remote control system learning provides an opportunity to realize freedom in time and space for the student and create an educational and scientific environment that gives access to online libraries, information and analytical systems management of science and education and satisfaction of needs vulnerable groups of the population.

Thus, the distance learning system is leading education systems actively used in all over the world and has a number of economic and ergonomic advantages compared to traditional education.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*І. В. Бербенец, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

У гуманістичній психології самоактуалізація є одним із найважливіших понять. За визначенням А. Маслоу, самоактуалізація - це вміння людини стати тим, ким він здатний стати, тобто він зобов'язаний виконати свою місію - реалізувати те, що в ньому закладено, відповідно до власними вищими потребами: істиною, красою, досконалістю. Згідно А. Маслоу, потреба в самоактуалізації є вершиною у ряді потреб людини, вона не може виникнути і бути реалізованою, якщо не реалізовані потреби нижчого порядку. Але важливо розглядати окрему людину не просто як особистість, а з зазначенням гендеру, з усіма можливостями та обмеженнями, які у нас є у зв'язку з статевою та гендерною приналежністю. Тому необхідно виявити, те загальне, що є у здобувачів та здобувачок вищої освіти у ході самоактуалізації, а також особливості характерніші кожному з статей окремо.

За підсумками досліджень цієї проблематики можна зробити такі висновки. Здобувачки вищої освіти більшою мірою здатні поєднувати у собі якості справжнього лідера з традиційними жіночими якостями. Здобувачкам вищої освіти властивий тонший емоційний інтелект, вони краще відчувають нюанси у відносинах та орієнтовані на загальнолюдські цінності. Здобувачі вищої освіти можуть чіткіше розподілити свій час, мають більше впевненості у своєму теперішньому та майбутньому. Здобувачі вищої освіти частіше розглядають свою діяльність крізь призму заробітку грошей та набуття свободи, тоді як жінки частіше ставляться до своєї діяльності як до улюбленої справи та бачать у цьому можливість для самореалізації.

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ
УЧНЯМИ СТАРШИХ КЛАСІВ З РІЗНИМИ ВИДАМИ
ОСОБОСТІСНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

*І.А. Бідюк, доцент; Д.С.Бондаренко, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

З появою Інтернету змінилося життя та система мислення особистості, бо людина отримала доступ до необмеженого обсягу інформації; відбулися радикальні зміни форм, значення механізмів та функції соціальних комунікацій.

Найбільшої зацікавленості вчених набувають питання щодо особливостей взаємозв'язку між користувачами в Інтернеті, інтернет-адикції, принципи самопрезентації та самореалізації особистості в мережевому спілкуванні, становлення ідентичності у віртуальному просторі, особливості утворення віртуальних спільнот тощо.

Суперечність впливу кіберпростору зумовлює актуальність вивчення проблеми інтернет-залежності, а саме, уточнення того, як спрямованість особистості пов'язана з особливостями сприйняття нею Інтернету.

Відповідь на це питання полягає в розширенні уявлень про ставлення до мережі-Інтернет в якості одного із видів соціальної комунікації; може бути використаною у корекційній роботі психолога для попередження або усунення проблем, що виникають у користувачів мережі Інтернет.

Недостатньо вивченими залишаються питання, щодо того, як індивідуально-психологічні особливості особистості впливають на сприйняття нею мережі-Інтернет. Зокрема якою мірою, ведучий тип спрямованості у учнів старших класів позначається на прояві факторів інтернет-залежності, на різних особливостях сприйняття мережі-Інтернет.

РОЛЬОВІ ОЧІКУВАННЯ ПОДРУЖЖЯ В МОЛОДІЙ СІМ'Ї З
РІЗНИМ РІВНЕМ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ШЛЮБОМ

*I. А. Бідюк, доцент; О. С. Денисова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

На сучасному етапі розвитку суспільства, задоволеність шлюбом виступає головним чинником, який визначає напрямки розвитку сім'ї. Більшість фактів розпаду сімей мали за причину пряму чи опосередковану незадоволеність шлюбом.

Аналіз рольової структури сім'ї дає можливість відповісти на питання, яким чином реалізується функція сім'ї: хто в сім'ї здійснює керівництво та хто є виконавцем, як розподілені між членами сім'ї права та обов'язки. Сімейні ролі – стійкі функції сімейної системи, закріплені за кожним із її членів. Рольова структура сім'ї визначає її членам, що, як, коли і в якій послідовності вони повинні робити, взаємодіючи один з одним. Поняття «роль» також включає в себе бажання, цілі, переконання, почуття, соціальні настанови, цінності та дії, які очікуються або приписуються тому чи іншому члену сім'ї.

Задоволеність сімейним життям залежить від безлічі факторів. До чинників відносяться стаж сімейного життя, успіхи на роботі, поділ домашньої праці, ставлення подружжя одне до одного, як підтримується і зберігається почуття власної гідності. І особливу важливість ці фактори набувають при розгляді молодої сім'ї, так вона має свої особливості, зумовлені недоліком як особистого життєвого досвіду, так і досвіду спільного життя, що, безумовно, впливає на подружжя.

Таким чином, можна зробити висновок, що задоволених шлюбом подружжя більше у разі, якщо подружжя несуть однакове навантаження у виконанні домашніх обов'язків; трохи менше – у шлюбах, де чоловік допомагає дружині; найменше задоволених шлюбом респондентів виявлено у шлюбах, у яких домашні обов'язки переважно виконує жінка. Виявлено, що чим більше стає розрив у навантаженні між чоловіком та дружиною, тим менше подружжя задоволене шлюбом.

ОБРАЗ МАЙБУТНЬОГО ШЛЮБНОГО ПАРТНЕРА
У ДІВЧАТ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*І. А. Бідюк, доцент; М. Х. Дінч, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

У науковому знанні вибір партнера - психологічно значущий акт у розвитку особистості, що має послідовну серію дій виходячи з шлюбних установок та відповідного вибору супутника життя. На вибір партнера впливає сукупність біологічно та соціально зумовлених особистісних характеристик, що формуються у особистості в процесі гендерної та статевої ідентифікації.

Значна роль у психологічній підготовці особистості до реалізації шлюбно-сімейних стосунків належить формуванню адекватного образу майбутнього шлюбного партнера. Особливої уваги це набуває в сучасних умовах, викликаних викликаною збройною агресією проти України.

Сім'я завжди виступає моделлю конкретного історичного періоду розвитку суспільства, відображає його державні, моральні й духовні цінності. Під сім'єю розуміють об'єднання людей, пов'язаних спільністю побуту та взаємною відповідальністю, що ґрунтується на шлюбі або кровній спорідненості, специфічну групу людей, яка заснована на шлюбі або родинному зв'язку і функціонує на основі спільного побуту, матеріальній і моральній взаємодопомозі .

Незважаючи на наявні дослідження, питання уявлення юнацтва, зокрема дівчат юнацького віку, про майбутнього шлюбного партнера не втрачають актуальності й потребують подальшого вивчення у зв'язку зі змінами умов життя людей, пов'язаних із збройною агресією проти України та введенням на її території воєнного стану.

ОСОБЛИВОСТІ КЕРУВАННЯ ЕМОЦІЯМИ НА ОСНОВІ
ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ
І. А. Бідюк, доцент; К. О. Новицька, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Емоційний інтелект, як явище, що з'явилося в психологічному тезаріусі десятки років тому, викликало та продовжує викликати багато запитань. Починаючи від природи його виникнення до структури та чинників впливу на його розвиток. Дослідженням емоційного інтелекту займалися такі вчені, як Г. Гоулдмен, Д. Гарднер, Дж. Майер та П. Саловей. Згодом до них приєдналися ще багато видатних вчених, які намагалися виявити психологічно-особистісний вплив людини на емоційний інтелект. Втім проблематика емоційного інтелекту у підлітків, зокрема, їх керування емоціями, є й досі актуальним через високу швидкість мінливості оточення та технічного впливу на їх життя.

Емоційний інтелект зазвичай визначається чотирма атрибутами: управління собою, самосвідомість, соціальна обізнаність та управління оточенням.

Найбільш вираженими компонентами емоційного інтелекту у людей з когнітивною переоцінкою керування емоцій є емоційна обізнаність, управління своїми емоціями, вирішення проблем та соціальна відповідальність. У людей з контролем експресії найбільш вираженим компонентом є розуміння емоцій інших, контроль експресії та соціальна відповідальність.

Порівняння особливостей емоційного інтелекту у підлітків з різним типом керування емоцій показав, що в одних є явна ієрархія у структурі емоційного інтелекту з ухилом на внутрішньо-особистісний соціальний інтелект, що робить підлітків з когнітивною переоцінкою емоцій сфокусованими більш на своєму емоційному світі та його вдосконаленні. Інші мають відсутність чіткої ієрархії в структурі емоційного інтелекту, але це робить підлітків з контролем експресії зовнішньо-спрямованими у своїх емоціях та переживаннях.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ
СЕРІЙНОГО ВБИВЦІ

*І. А. Бідюк, доцент; В. В. Риженкова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

Робота з вивчення особистості серійних убивць – найважливіший виклик юридичної психології. При вирішенні цієї проблеми необхідно відразу розуміти всю сукупність досліджуваних питань: вплив кримінальних обставин на людину, вивчення поведінки злочинця, процес формування психологічних патернів, обставини, що впливають на формування психіки злочинця та інших.

У науці серійний вбивця вважається особою, що вчинила три і більше вбивств, які розділяються між собою періодом емоційного спокою. Особа правопорушника відрізняється від особи громадянина, що не порушує закон, певними психологічними особливостями, характерними для верховенства права людини.

Серійні вбивці мають певні риси особистості, у тому числі найпомітніші з них: відокремлення від суспільства, ізоляція, лабільність, емоційна депривація, погана соціальна адаптація, агресія, низька адаптація, ригідність мислення. Серійні злочинці також дуже чутливі до міжособистісних взаємодій.

Причинами злочинності у психологічному знанні вважають: генетичну схильність, надмірне споживання алкоголю та наркотиків, особливості виховання, соціальне середовище, місце існування людини та її умови життя. Цикл насильства від дорослих та однолітків в усіх його формах погіршує ситуацію. Батьки, які зазнають фізичного та психологічного насильства, роблять дітей майже залежними від жорстокості, яка стає головним засобом досягнення будь-якої мети.

СЕПАРАЦІЯ ВІД МАТЕРІ ЯК ФОРМА СТАНОВЛЕННЯ
ОСОБИСТОСТІ

*I. А. Бідюк, доцент; Е. Р. Шевченко, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

Феномен сепарації – це природній поступовий процес психологічного та фізичного відділення дитини від батьків. В перші роки життя дитини встановлюється зв'язок із турботливим дорослим, створюється відчуття безпеки й довіри. Коли діти народжуються, вони залишають теплий і затишний світ утроби і потрапляють у невідомий світ. Це перший досвід сепарації, існування як окремої особи та початок серії кроків і викликів подальшого життя.

Процес сепарації відбувається поступово. На кожному життєвому етапі дитина набуває нового досвіду відокремлення від матері.

Більш старші діти ростуть як емоційно, так і розумово, справляючись з переживанням, що їхня мати стає все менш доступною для них. Незавершена сепарація виникає саме в випадках, коли відбувається дисбаланс у наведених вище ситуаціях чи інших, які впливають на відносини між дитиною та батьками, унаслідок чого дитина не починає робити самостійні рішення, які є обов'язковими для формування дорослої та здорової особистості.

Іншим чинником, який може вплинути на вплив сепарації дитини, є особа, яка доглядає за нею, і чи змінює дитина місце проживання під час розлуки з матір'ю.

Можна зазначити, що сепарація від матері є неймовірно важливим етапом в житті кожної людини, та при правильному паттерні поведінки з боку батьків, буде сформована ментально здорова особа.

У свою чергу помилки батьківських взаємовідносин з дитиною можуть призвести до незавершеної сепарації та виникненню ряду труднощів, що в свою чергу підтверджує важливість дослідження та попередження можливих складнощів сепарації.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСНИХ
МЕХАНІЗМІВ ПІДЛІТКІВ
В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ

*Д. В. Бур'яненко, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

*О. А. Якас, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

У проблематиці гендерної психології, використання психологічних захистів під час війни, нині існує дефіцит інформації. Під час розгляду проблеми гендерних відмінностей слід враховувати неоднозначність цієї категорії. Гендер, будучи фундаментальною характеристикою, виявляє свої специфічні особливості всіх рівнях функціонування людини.

Проблема досліджень детермінант гендерних відмінностей у психічній сфері є однією з найактуальніших проблем у дослідженнях гендерної психології та процесів психічної адаптації.

На підставі проведеного теоретичного дослідження можна зробити наступні висновки. Підлітки жіночої статі достовірно частіше використовували захисний механізм регресії, компенсації та реактивної освіти. Реактивне утворення пов'язане зі стримуванням емоції радості володіння, наявності. Схильність до радості, за даними М. С. Пономарьової, у віці 10-11 та 14-15 років виражена більше у дівчаток. Жінки у свою чергу краще кодують експресивне вираження щастя.

Полотипічними захисними механізмами підлітків чоловічої статі служили інтелектуалізація та придушення. У нашій культурі хлопчиків з раннього дитинства вчать не показувати своїх почуттів, тому юнаки навчаються їх приховувати та не демонструвати оточуючим. Згодом придушення як вид захисту, що дозволяє вимикати зі свідомості неприйнятні почуття та імпульси, стає одним із найбільш характерних для чоловіків видом психологічного захисту.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТИВНОГО СПРИЙНЯТТЯ
ОБРАЗУ ВЧИТЕЛЯ ЗЗСО УЧНЯМИ СЕРЕДНІХ КЛАСІВ
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

М. В. Волошина, практичний психолог

Лицей «ЮВЕНЕС» міста Северодонецька Луганської області

Ж. М. Дмитренко, здобувачка вищої освіти

Глухівський національний педагогічний університет

імені Олександра Довженка

Життя у військовий час, на превеликий жаль, для нашого народу є реальністю, а не нічним жахіттям. Однак всупереч всім тим складнощам, що трапляються кожен день, наші освітяни продовжують навчати та зрощувати нове покоління українців за якими є світле майбутнє нашої держави.

Велика кількість чинників, що впливають на сприйняття учнем вчителя вже досліджена в різних умовах. Але значна проблема впливу воєнного стану на сприйняття учнями різного гендеру вчителя ще є не вивченою, хоча ці умови життя є актуальними вже тривалий час для усіх українців.

На підставі проведеного дослідження гендерних особливостей суб'єктивного сприйняття образу вчителя закладів ЗЗСО учнями середніх класів під час воєнного стану можна зробити наступні висновки. Дівчата схильні до емоційного, чуттєвого сприйняття образу вчителя. У їхній свідомості переважають більш гуманні, духовні якості особистості. Даний феномен може свідчити про важкість переживань воєнних подій та бажання відчувати від вчителя підтримку, доброзичливість, спостерігати позитивне ставлення до себе, аби хоч іноді відчувати себе як раніше, до жахливих подій. У свою чергу хлопцям притаманне прагматичне сприйняття образу вчителя, спостерігається оцінка особистості шляхом вилучення якостей, що є практично значущими для життя. Йде опір на мужність, впевненість та незалежність. Дані закономірності можуть свідчити про бажання бачити ці якості у іншому дорослому, тобто вчителі за для того аби відчувати певну безпеку, впевненість у собі та сьогоднішньому дні, певну стабільність та спокій, що так зараз не вистачає всім громадянам нашої країни.

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТАРШИХ
ПІДЛІТКІВ ІЗ ВІДЕОІГРОВОЮ ЗАЛЕЖНІСТЮ

Р. О. Гончаров, здобувач вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»

Д. М. Лисецький, здобувач вищої освіти
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Сучасне суспільство все більше робочого та вільного часу приділяє активному використанню різноманітних гаджетів. Особливо, це притаманно молоді, що захоплюється відеоіграми. Вивченням даного питання займалися такі дослідники, як: М. Носов, К. Янг, Дж. Гілфорд, Л. Ляховець та ін. Однак, на сьогоднішній день воно досі залишається недостатньо вивченим та суперечливим.

Соціальний інтелект є дискретним поняттям, яке включає в себе поведінковий, когнітивний та емоційний компоненти. Тому, в широкому сенсі його можна трактувати як специфічну здатність розуміти себе та інших людей, передбачати соціальні події, базуючись на особистих когнітивних процесах, афективному реагуванні, соціальному досвіді і перцепції. Він має особливу актуальність у старшому підлітковому віці, адже в цьому періоді загострюється потреба в самовизначенні та становленні себе як самостійного соціального індивіда. Складаються дві системи взаємин: з дорослими та однолітками. У цьому контексті ряд дослідників, вивчаючи вплив на підлітка кіберзалежності, зазначають наступне: характерне порушення процесу соціалізації, проблеми із соціальною адаптацією та перцепцією, деформація емоційної сфери, яка згубно впливає на взаємостосунки суб'єкта з оточуючими та з собою.

Отже, можна стверджувати, що залежність старших підлітків від відеоігор негативно впливає на розвиток соціальних зв'язків, умінь та навичок, що, в свою чергу, перебиває можливість досягнення високого рівня соціального інтелекту.

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ЖІНОК
ВАЖКООТЛЕТОК ВІКОМ ВІД 18 ДО 24 РОКІВ З РІЗНИМ
РІВНЕМ САМООЦІНКИ

*Ю. І. Гулий, доцент; М. М. Олійник, здобувач вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

Особливої актуальності в умовах розвитку суспільства, вибору власної лінії поведінки та творенні особистості набувають проблеми гендерного розвитку особистості. Саме в культурі суспільства формується концепція гендерного самосприйняття.

Професійна діяльність та подальший процес формування самооцінки людини - один з найголовніших чинників, який впливає на процес гендерної ідентичності. Поняття гендерна ідентичність вивчали наступні відомі психологи: Сандра Бем, Кейтлін Райнер, Клод Стінгер, Річард Гарнер, тощо. Клод Стінгер - французький психолог, який встановив прямий вплив самооцінки на процес гендерної ідентичності.

В результаті дослідження пошуку взаємозв'язку самооцінки важкоатлеток та їх гендерної ідентичності, було встановлено, що жінки з високим рівнем самооцінки мають високий рівень фемінності, коли досліджувані з низькою та середньою самооцінкою мають високий рівень андрогінності. Низький рівень маскулінності виявлено у всіх учасниць.

Отже, дослідження взаємозв'язку гендерної ідентичності та самооцінки жінок важкоатлеток можуть бути корисні для розробки методів, що допоможуть спортсменкам знаходити більш ефективні способи тренувань та підходів до власної психологічної підготовки, а також збільшення рівня самоповаги та задоволеності від власної діяльності. Крім того, такі дослідження можуть сприяти зменшенню стереотипів та дискримінації на основі гендерної приналежності в спорті, що в свою чергу дозволить більшій кількості жінок розвиватися у спортивній галузі та досягати своїх професійних цілей.

ОСОБЛИВОСТІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ
ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ, ЯКІ Є ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ
В УКРАЇНІ

*Ю. І. Гулий, доцент; П. А. Чернявська, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М.Є.Жуковського «ХАІ»*

Наукові дослідження стверджують, що запорука здоров'я нервових клітин та організму в цілому - збереження стабільного емоційного стану. На жаль, сьогодні в нашій країні війна, тож так чи інакше кожен українець має певний рівень тривожності. Вона проявляється в схильності до надмірного хвилювання в ситуаціях, коли за оцінкою особистості, щось загрожує її життю. За шкалою тривоги Спілберга (STAI), виділяють три типи тривожності: висока, помірна та низька.

За дослідженнями А. М. Петрової («Дослідження рівня стресостійкості різних вікових груп» 2022), серед респондентів різного віку, найбільш схильні до високого рівня тривоги – люди похилого віку. На мою думку. Це пояснюється тим, що: по-перше, особи даної категорії менше ніж інші можуть впливати на свої життєві вибори, пріоритети та життєдіяльність в цілому. По-друге, громадяни похилого віку мають більшу кількість проблем зі здоров'ям, що суттєво впливає на загальний психоемоційний стан. По-третє, осіб цієї категорії набагато тяжче переконати в будь-чому, навіть у дрібних життєвих питаннях, адже вони мудріші та мають більший життєвий досвід.

Таким чином, можна зробити висновок, що психоемоційний стан кожної людини, кожного українця, є надважливим показником, адже в ДНК нашої нації вже закладена витримка та національна ідентичність.

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ
ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*О. В. Долгополова, доцент;
Д. А. Алфер'єва, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

Волонтерський рух став рушійною силою у побудові нового соціально-активного суспільства в сучасній Україні. Сьогодні створюються громадські організації, волонтерські об'єднання, робота, яких охоплює широкий спектр діяльності: опіка дитячих будинків, охорона довкілля, організація масштабних спортивних змагань, допомога військовим та ВПО.

Важливість волонтерської роботи визнана на державному і суспільному рівні. У волонтерській діяльності люди, перш за все, зацікавленні у розвитку комунікативних, організаційних умінь та навичок, а також у розвитку лідерських якостей особистості. Дуже часто волонтерами стають, задля формування та розвитку своїх професійних здібностей, які створюють можливості у майбутньому стати кункуренто-спроможними та висококваліфікованими спеціалістами.

В даному дослідженні мотиваційно-потребова сфера волонтерів розглядається як з погляду самоактуалізації, так і з погляду фрустрації; як з погляду явних, усвідомлюваних мотивів і потреб, так і з погляду несвідомих чи погано усвідомлюваних мотивів особистості.

Актуальність дослідження пов'язана з тим, що з одного боку, дозволяє виявити потреби та мотиви, специфічні для волонтерів, що сприяє кращому розумінню індивідуально-психологічних особливостей людей, що належать до цієї соціальної групи чи субкультури. Погляд на мотивацію волонтерської діяльності з погляду фрустрації особистості та отримані висновки дозволяють переосмислити психологічний зміст феномену волонтерства. А з іншого боку, дослідження мотивації благодійної діяльності може дати відповідь на питання про те, як розширити межі волонтерської діяльності та залучити більше до неї кількість людей.

КОНФЛІКТОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ СІМ'Ї:
ОСНОВНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКІ

О. В. Долгополова, доцент;

*Г. О. Демченко, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

У сучасному світі пригнічені в стосунках своїми партнерами чоловіки та жінки все частіше згадують мудровані стародавні поняття, на які їм хотілося б спиратися як на керівництво до дії або закон для партнера. Чоловіки з архаїчною тугою піднімають термін "патріархальна сім'я", не завжди даючи собі труд вникнути в його історичне значення, а вкладають в нього, скоріше власні очікування і вимоги від другої половини людства. Дослідження зазначають, що дуже часто такі чоловіки вступають у спільноту "Чоловічий рух", у сенсі і спрямованість якого вже закладено гасла, що мають на меті знецінити саму жінку як особистість і людину для спрощення пояснення членам "Чоловічого руху" їхніх невдач у стосунках та шлюбі. Члени цього руху схильні вбачати упереджене до себе ставлення не тільки від жінок взагалі, а навіть і від державних законів, вважаючи їх складеними з єдиною метою вигородити жінок і пригнітити чоловіків. Прихильники сексизму у бік жінок, керуючись такими радикальними переконаннями, часто позбавляють себе можливості конструктивно розв'язувати сімейні труднощі. Уникають звернення до професіоналів і звертаються до різних сумнівних спеціалістів в питаннях сімейних стосунків, які через недостатню компетентність тільки погіршують ситуацію, що виникла.

Жінки по всьому світу, отримавши кілька десятків років тому рівні права і можливості з чоловіками, отримали водночас широкі можливості обходитися без їхньої допомоги в побуті та багатьох інших сферах.

Виходить, що благі починання на шляху досягнення рівноправності та солідарної відповідальності обертаються новими труднощами в інституті сім'ї та негативним ставленням до сімейності загалом.

НАУКОВА ПРОБЛЕМА СПІВЗАЛЕЖНОСТІ У
ПСИХОЛОГІЧНОМУ ЗНАННІ

О. В. Долгополова, доцент;

А. М. Марченко, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Психологічна наука висвітлює співзалежність, як стійкий стан хворобливої залежності від компульсивних форм поведінки та думки інших людей, що формується під час спроб людини набути впевненості в собі, усвідомити власну значущість, визначити себе як особистість.

Увагу фахівців стан співзалежності привернув у 70-ті роки ХХ століття. Саме в цей час публікуються перші серйозні дослідження, присвячені цьому психологічному стану. Проблеми співзалежності в зарубіжній науці висвітлювали М. Beattie, J. Bradshaw, S. Karpman, С. Hurcom, Р. Mellody, А. Miller та інші дослідники. У нашій країні співзалежність стала активно вивчатися у 80р. ХХ століття В.Д. Москаленко, Н.Н. Іванець, Ц.П. Короленко, В.П. Нужний та ін.

Під час теоретичного аналізу літератури було виявлено, що незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених співзалежній поведінці, спостерігається відсутність праць, передбачаючих, що першопричинами співзалежної поведінки особистості є ціннісно-сміслова сфера та індивідуально-типологічні характеристики.

Головними складовими співзалежного стану особистості є: переживання почуття провини і сорому, "ідеальна" поведінка, виникнення гнівливості, переживання докорів сумління і стресу, пристосування до життєвих незручностей, жалість до себе, переживання почуття нестерпної образи, внутрішньої деградації, поява страхів, вираженої тривоги.

Результати дослідження можуть слугувати підґрунтям для розроблення дієвих методів профілактики та подолання співзалежної поведінки, що враховують особистісні особливості індивідів.

СПЕЦИФІКА СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЛЮДЕЙ
З НЕРВОВОЮ АНОРЕКСІЄЮ

*С. Б. Жарікова, доцент; А. Т. Яковлева, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

У клінічній психології нервова анорексія розглядається як психічний розлад, що асоціюється з підвищеним ризиком суїцидальної поведінки, адже самогубство є другою основною причиною смерті серед людей з даним діагнозом. Згідно статистичних даних, близько третини хворих думали про самогубство та робили спроби покінчити з життям. Люди з цим порушенням мають у 18 разів більше шансів померти через суїцид, порівняно з контрольними групами за статтю та віком. Крім того, зв'язок нервової анорексії очисного типу із суїцидальною поведінкою через механізм провокаційної поведінки підтверджено результатами моделювання структурного рівня.

Відомо, що особи з нервовою анорексією, які мають супутні психічні розлади або історію самоушкодження, також відносяться до групи з високим ризиком суїцидальної поведінки. Експериментально доведено, що тяжкість даного психічного порушення та обмеження в рестриктивному підтипі захворювання через вплив болю також може бути предиктором суїцидальної поведінки. Підтип нервової анорексії очисного типу може бути пов'язаний із екстремальною суїцидальною поведінкою через повторюваний вплив хворобливих і деструктивних дій, таких як блювота, використання проносних засобів і несуїцидальні самоушкодження.

Незважаючи на численні дослідження з даної проблематики, недостатньо вивченими залишаються фактори ризику та ролі складових самооцінки у прогнозуванні розвитку суїцидальності серед хворих з діагнозом «нервова анорексія». Проведення лонгітюдних досліджень може сприяти вивченню динамічних і гострих коливань суїцидальності серед зразків даного психічного порушення.

РОЛЬ НАРЦИСИЗМУ
У ФОРМУВАННІ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН

*Н. Л. Калайтан, доцент;
С. С. Васильєва, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є Жуковського «ХАІ»*

У сучасних умовах соціально-економічного та інформаційного прогресу, включення людини в різноманітні форми взаємодії виникає так звана «епідемія нарцисизму», яка є характерною для сучасного суспільства та базована на цінностях індивідуалізму, конкуренції та культу успіху.

Проблема нарцисизму, починаючи з робіт З. Фрейда, Г. Когута та О. Кернберга, залишається предметом сучасних наукових дискусій. Зокрема, приділяється увага вивченню особливостей міжособистісної сфери осіб із нарцисизмом.

Для осіб із нарцисичним розладом особистості характерні міжособистісна експлуатація, коливання стосунків між плюсами ідеалізації та знецінення, брак емпатії, тощо. Деякі дослідження демонструють, наскільки реактивною є самооцінка осіб із нарцисизмом до міжособистісної взаємодії.

Хоча особи з нарцисизмом і мають високі показники експлуатативності та відчуття особливого права, попри це вони можуть демонструвати страх стосунків.

Наразі залишаються актуальними дискусії щодо розподілу нарцисизму на грандіозний та вразливий, це висвітлюється у працях: E. Dickinson, V. Pincus, D. Miller, N. Kaufman та ін. Особи з високим рівнем грандіозного нарцисизму в міжособистісній взаємодії використовують самопідкріплюючу поведінку та заперечують свої недоліки, що дозволяє їм зберігати більшу стабільність та адаптивність, в той час, як особи з високим рівнем вразливого нарцисизму не здатні використовувати самопідкріплюючу поведінку, щоб регулювати своє почуття особливого права. Саме вразливий нарцисизм пов'язаний із численними труднощами у сфері міжособистісних стосунків, що зумовлюється схильністю до неадаптивних (антагоністичних) стратегій поведінки.

ОСБОБЛИВОСТІ АКАДЕМІЧНОЇ ПРОКРАСТИНАЦІЇ
У СТУДЕНТІВ ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

*Н. Л. Калайтан, доцент; Н. Ю. Окіша, здобувач вищої освіти
Національного аерокосмічного університету
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Академічну прокрастинацію у психологічному знанні визначають як навмисне відкладання важливої академічної діяльності.

Згідно з дослідженнями П. Стила, наслідками прокрастинації є зниження успішності, низькі бали, відраховання з університету. Дослідник С. Гуд відзначає, що при прокрастинації студенти часто вдаються до нечесних способів для досягнення результату: плагіату при виконанні письмових робіт, списування на іспитах, тощо.

Незважаючи на негативний характер прокрастинації, дослідник Д. Скров і співавтори виявили, що деякі студенти відчують задоволеність від своєї роботи, коли вона була виконана в крайні терміни. Студенти пишаються здатністю працювати під тиском часу і досягати хороших результатів. Незважаючи на обмежений час, студенти відзначають, що якість навчальних робіт поліпшується.

Одним із найактуальніших та основних досліджень у рамках академічної прокрастинації залишається виявлення чинників виникнення даного феномену. У результаті аналізу літератури було виявлено, що однією з причин академічної прокрастинації є низька мотивація до навчання. Такий вчений як К. Норбді відзначає, що відсутність стимулів, як правило, збільшує тенденцію до прокрастинації. Згідно досліджень П. Стила, люди, що володіють внутрішньою мотивацією, мають менше проблем у навчальній діяльності. Згідно з дослідженням, проведеним вітчизняними вченими Т. В. Заріповою і Н. А. Даниловим, студенти, мотивовані в навчальній діяльності на уникнення невдачі, більш схильні до академічної прокрастинації. Дослідниця Я. І. Варварічева висловлює теоретичне припущення про те, що психологічні механізми лінії прокрастинації схожі.

ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ СФЕРИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З РІЗНИМ РІВНЕМ
САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Н. Л. Калайтан, доцент;

*Н. О. Порохончук, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Сьогоднішня українська суспільства характеризується нестабільністю економічної та політичної сфер, а також глобальною кризою, що супроводжується змінами у свідомості, поведінці людей, їх моральних норм та цінностей. Вивчення особливостей ціннісно-сміслової сфери та рівня самореалізації у сучасній українській молоді має, насамперед, практичну цінність, адже від цього залежить соціально-культурний, науковий-дослідний та політико-економічний розвиток держави. Особливо актуальною вона є в переломні періоди історії, оскільки відбувається трансформація засад суспільного буття і ціннісних орієнтацій. У психологічній літературі, зокрема, І. С. Кон та В. Франкл стверджували, що питання про сенс життя особливо важливі в юності, оскільки формуються ціннісні орієнтації, в яких виявляється сам світогляд людини, як системи узагальнених уявлень про світ.

В результаті дослідження провідних ціннісних та сенсо-життєвих орієнтацій сучасних здобувачів ЗВО України було встановлено, що з високим рівнем самореалізації здобувачів пов'язані такі цінності як здоров'я, любов, матеріальне забезпечення, активне та діяльне життя, тоді як з низьким рівнем самореалізації – вихованість, акуратність, незалежність, високі запити, життєрадісність та старанність.

Подальше дослідженні особливостей взаємозв'язку ціннісно-сміслової сфери та рівня самореалізації у здобувачів вищої освіти допоможе знайти шляхи оптимізації суспільного прогресу та створення умов для розкриття особистісного та професійного потенціалу української молоді, які переживають сьогодні складний і відповідальний етап своєї історії.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПСИХОЛОГІЯ»
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Н. Л. Калайтан, доцент;
В. А. Проніна, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

На сьогоднішній день формування і розвиток професійної ідентичності у здобувачів вищої освіти України ускладнені наслідками воєнного стану в країні. Підготовка висококваліфікованих фахівців в психологічній галузі сприятиме подальшому розвитку України, її відновленню у післявоєнний період, зокрема в сфері психічного здоров'я. Це є першочерговою причиною актуальності обраної теми.

Для індивідів пошук професійної ідентичності майже дорівнює пошуку сенсу буття. Сензитивним періодом цього процесу є навчання майбутніх фахівців у закладах вищої освіти. Вчені української та зарубіжної психології вивчали цю проблему нерівномірно. Велику увагу вивченню даного феномену приділили такі автори: І. П. Андрійчук, О. Ф. Бондаренко, Т. А. Вілюжаніна, Ж. П. Вірна, І. А. Гуляс, І. А. Дружиніна, Ю. А. Паськівська, Н. І. Пов'якель, Н. Ф. Шевченко та ін.

Проаналізувавши представлені джерела, ми можемо зробити висновок, що необхідними чинниками формування професійної ідентичності у майбутніх психологів є постійне перебування у професійному просторі. Через бойові дії на території України та дистанційне навчання, здобувачі не мають можливості проходити всі необхідні етапи професійного розвитку, бо ускладнена професійна соціалізація та міжособистісна взаємодія.

Отже, в умовах нової реальності процес формування професійної ідентичності майбутніх психологів відбувається ускладнено. Подальші дослідження цієї теми допоможуть визначити рівень цілісності, тотожності, визначеності особистості у професійній психологічній діяльності.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСВІДОМОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

*М. Є. Карпенко, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Професійна самосвідомість є одним з найважливіших компонентів самосвідомості людини як суб'єкта діяльності. Зараз формування професійної самосвідомості відбувається під час воєнного стану на тлі соціального досвіду особистості із включенням цього досвіду в «професійне Я» особистості за участю в ньому наукового світогляду. Науковий світогляд проявляється у поведінці людини і визначається оптимальним засвоєнням понять, законів, теорій, готовністю відстоювати свої ідеали, погляди, переконаність у щоденній поведінці та діяльності.

Самовизначення, стабілізація особистості в юності пов'язані з виробленням світогляду. Відсутність вибору, змішання цінностей не дозволяє особистості знайти своє місце в світі людських відносин, ускладнює процес професійного самовизначення і не сприяє таким чином її психічному здоров'ю. Також, процес професійної самосвідомості включає формування системи ціннісних орієнтацій, моделювання свого майбутнього, побудова еталонів у вигляді ідеальний образ професіонала. Важливо відзначити факт того, що наука в її сучасному розумінні, як експериментальне та теоретичне вивчення різних об'єктів і явищ дійсності, не є світоглядом тому, що вона вивчає саму об'єктивну дійсність, а не ставлення людини до неї (а саме ця проблема є основним питанням будь-якого світогляду).

Можна зробити висновок, що сьогодні виникла нагальна необхідність у створенні педагогічної концепції науково-світоглядної самосвідомості здобувачів вищої освіти під впливом воєнних дій.

FACTORS OF FORMATION OF EMOTIONAL-VALUE
ATTITUDE TO OWN BODY IN ADOLESCENTS

*V. S. Kovalenko, higher education applicant
National Aerospace University
named after M. Zhukovsky «KhAI»*

The factors influencing the formation of the emotional-value attitude of the individual to his body include: actual subjective perception of the body, both appearance and ability to function; internalized psychological factors resulting from one's own emotional experience individual, as well as a distortion of the concept of the body manifest in somatic illusions; sociological factors, related to how parents and society react to the individual; deal body image, which consists in attitudes towards the body, in turn associated with sensations, perceptions, comparisons and identifications of one's own body with the bodies of others of people.

Attitude towards one's own body in adolescence way is determined by those of its features that have developed on in the early stages of development. Yes, the formation of a positive or negative attitude towards one's own body in childhood associated with the specifics of education, the atmosphere in the fatherland the nature of the parent-child relationship. If parents show in a relationship with the child hostility, remoteness, inattention, this leads to the formation of negative attitude towards oneself in general, which affects the attitude towards its physical appearance. Further self-assessment of appearance turns out to be practically unrelated to objective physical given by the child, but depends on the positive or negative attitude from those around you. And the attitude towards one's own body and attitude towards oneself as a whole are closely related: assessment of one's own appearance tends to extend to the self-esteem of the individual as a whole, and vice versa - a positive attitude towards oneself in general contributes to more positive attitude towards appearance.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ
ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ
СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

*С. Д. Ковальова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Емоційно-вольова сфера протікає як єдиний процес і містить у собі дві тісно пов'язані складові - це емоції та, відповідно, воля. У повсякденному житті вони часто проявляють себе як протилежності. З огляду на взаємозв'язок вольових процесів та емоцій висвітлюється те, що в реальній поведінці вони практично нероздільні та виступають як єдине ціле, що протікає у формі психічних станів.

Можна зазначити, що емоції є невід'ємною частиною у навчальній діяльності студентів-психологів, бо дана професійна діяльність базується на емпатії та рефлексії, яку можна реалізувати за умов розвинутої емоційно-вольової сфери.

Головною функцією вольової регуляції є утримання протягом тривалого часу в полі свідомості об'єкта роздумів суб'єкта, підтримання сконцентрованої уваги на цьому об'єкті.

Для студента, воля є одним із найважливіших процесів, адже саме в цей період вона може максимально проявитися. Характер прояву волі в студентському віці з великою ймовірністю визначає подальшу успішність психолога як в особистісний так й у професійній сфері.

Узагальнюючи вищесказане, можна зробити висновок, що емоційна і вольова регуляція нерозривно пов'язані між собою. Вони можуть працювати в парі в різних співвідношеннях. У разі, коли переважає емоційна регуляція - поведінка індивіда буде радше неусвідомленою, не підпорядкованою контролю, така діяльність називатиметься мимовільною. А в ситуаціях, коли домінує вольова регуляція - людина може керувати своєю діяльністю, докладаючи певних зусиль. Таким чином, вона є довільною регуляцією дій за умов подолання будь-яких зовнішніх або внутрішніх перешкод.

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІБІДО
У ЖІНОК З РІЗНИМ РІВНЕМ СТРЕСУ

*В. О. Колоколова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

На сьогоднішній день кількість чинників, що призводять до стресу стала більшою. Знаходження жінки у стані стресу впливає не тільки на її діяльність але й порушує сексуальне життя, а саме: змінює гормональний стан організму, рівень бажання та задоволення, тощо. В свою чергу це може негативно позначитись на загальному рівні зацікавленості у сексі та стосунках із сексуальним партнером.

При проведенні дослідження за допомогою шкали психологічного стресу PSM 25, методики оцінки сексуального профілю О. Ф. Потемкіної, опитувальника Айзенка EIAS та FSFI були отримані наступні результати: жінки що переживають ненормований стрес мають нижчі бали за показниками сексуального бажання, частіше проявляють відразу до сексуальної взаємодії, не зацікавлені в сексуальних експериментах та власному задоволенні, намагаються брати на себе контроль під час статевої близькості, що у подальшому призводить до болів під час статевого акту та порушень оргазму. В свою чергу, жінки з нормованим стресом мають високий рівень сексуального бажання, більш ретельно підходять до вибору сексуального партнера та мають вищі показники за шкалами потягу, бажання і частіше досягають оргазму.

Таким чином, у роботі було доведено, що при довготривалому впливі ненормованого стресу відбуваються зміни сексуальних установок, життєвих принципів, стилю комунікації, фізіологічних процесів, що в результаті може призводити до розвитку важких розладів сексуального бажання, проблем із оргастичною та репродуктивною функцією, і утворення деструктивних моделей взаємодії з сексуальним партнером.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ РЕАКЦІЙ
ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

*Д. О. Коткова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Війна є дуже жахлива не тільки для країни, а також сильно впливає на життя кожної людини. Особливо це стосується реакцій людини: психічних, фізичних та емоційних. Війна може призвести до таких психічних реакцій як: тривога, депресія, посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), панічні атаки, психосоматичні симптоми.

Фізичні реакції можуть призвести до тремтіння, переляку від гучних звуків, втоми, високого тиску, проблем зі сном. Через постійний стрес та нерви здоров'я людини значно погіршується.

Емоційні реакції: страх, гнів, істерика, плач, розгубленість, відчуття неповноцінності та безнадії.

Також важливим аспектом являється підтримка людей під час війни, а саме, надання психологічної та емоційної допомоги, а також захист від додаткових стресових чинників. Наразі, ця допомога дуже важлива для людей, щоб вони змогли відновити свій стан та продовжували жити спокійно.

На жаль, на лікування та відновлення станів людей піде багато часу. Проблема буде вирішуватись ще декілька років через те, що війна зробила великий відбиток в житті кожного українця.

Ось декілька рекомендацій психологів, щоб покращити свій стан.

1. Проблема з психічним станом. Зверніться до професійних психологів або психотерапевтів. Вони можуть надати правильну допомогу у подоланні труднощів.
2. Проблеми з фізичним станом. Робіть фізичні вправи, притримуйтеся здорового харчування, відпочивайте та гуляйте на свіжому повітрі.
3. Проблеми з емоційним станом. Не стримуйте свої емоції, випускайте їх. Будь-який прояв емоцій, полегшить цей стан.

GENDER FEATURES IN THE IDENTITY
OF HIGHER EDUCATION SEEKERS
DURING THE WAR

*Ye. T. Maksymenko, higher education applicant
National Aerospace University
named after M. Zhukovsky «KhAI»*

In psychology, the concept of identity is constantly being explored. Different approaches and views allow us to consider this phenomenon from all sides.

In the modern world, the Internet is a certain environment for human activity. Through innovative implementations, it enters a new cultural space, significantly different from the one in which it exists.

Therefore, for greater adaptability in the virtual space, a person needs to create his network personality and present it with the help of an account. This space consists of different virtual personalities with their own intentions, characteristics, views and values.

The study and identification of gender differences in the psychosemantic structure of virtual identity is relevant. After all, with the transfer of the image of "I" to the virtual platform, the issue of gender differences still remains problematic.

In order to identify gender differences in the psychosemantic structure of students' virtual identity, it is necessary to comprehensively and diversely investigate this phenomenon.

Using the projective technique "I-real I-virtual" to identify differences in subjective self-perception between young people.

Based on the results of the study, find out if there are gender differences in the psychosemantic structure of students' identity.

The study of the gender characteristics of the identity of students during the war is a necessary event in psychological science.

РОЗВИТОК НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Д. К. Михайлова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Наразі у світі дедалі частіше відбуваються події, через які здобувачів вищої освіти переводять на дистанційне навчання. Університети вдосконалюють дану систему навчання, що дає позитивні зміни у навчанні здобувачів. Так як дана форма навчання є доволі актуальною, доречно було б визначити, як вона впливає на заохочення здобувачів до отримання знань. Дослідити як змінилась їхня мотивація і чи змінилася взагалі.

Одним з найважливіших факторів успішного дистанційного навчання є правильно сформована мотивація студента. Цього року було проведено опитування на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Метою опитування як саме дистанційна освіта впливала на їхню мотивацію. Аналіз анкетування показав, що мотивація, за умов реалізації дистанційного навчання знизилась. Це відбулося через емоційно тяжку воєнну ситуацію у країні, недостатнє володіння ПК або іншими гаджетами, відсутність доступу до інтернету. Внутрішня мотивація була порушена через психологічні фактори. Але зовнішня мотивація, наприклад, надання стипендії, чи її втрата, через небажання навчатись, теж була достатнім стимулом для студентів продовжувати навчання.

Отже, формування та розвиток мотивації здобувачів повинні забезпечуватись з урахуванням зовнішніх факторів, а також цілеспрямовано організовуватися викладачами. Заохочення здатності до самомотивування виступає важливою метою в освітньому процесі здобувачів вищої освіти.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ДІВЧАТ,
ЯКІ МАЮТЬ СТАТУС

«ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА ОСОБА»

О. Д. Научитель, доцент;

*В. В. Котова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Метою роботи було виявити механізми психологічного захисту які сприяють підвищенню стресостійкості дівчат.

По результатам дослідження було встановлено, що у дівчат зі статусом ВПО для подолання напруги задіяні різні механізми психологічної захисту, а саме, витіснення, заміщення, проекція, гіперкомпенсація, регресія, компенсація, заперечення, раціоналізація. Разом з тим, слід мати на увазі факт того, що їх прояв має різний рівень виразності.

Найбільш типовим механізмом психологічного захисту щоб подолати внутрішній конфлікт, пов'язаний з необхідністю адаптуватися до нових умов, є «заміщення», тобто процес при якому відбувається заміна фокусу на інший об'єкт, який, в свою чергу, дозволяє позбавитися пригнічених негативних емоцій та почуттів, що травмують психіку людини.

Було встановлено факт широкого діапазону прояву психологічної напруга, а саме, від повної дезадаптації до можливості психологічної адаптації до незгод. Найбільш характерним явищем була помірна адаптація до стресу, тобто адекватне пристосування до життєвих складнощів.

Виявлено прямий характер взаємозв'язку помірної адаптації до стресу з трьома механізмами психологічного захисту: «витіснення», «заміщення» та «раціоналізація». Тобто помірна адаптація до стресу має взаємозв'язок з витісненням всього того, що може травмувати психіку (бажання, імпульси, почуття та думки людини), які переходять з підсвідомості у несвідомість особистості; або з пригноблення почуттів, які несуть негативний характер за допомогою перенесення фокусу зору на інший предмет, більш доступний та менш викликає смутку; або з пошуком альтернативних варіантів чи логічних доказів у випадку, коли поставлена мета є недосяжною.

THE SYSTEMIC FOUNDATIONS
OF THE THEORY OF ATTACHMENT

*S. O. Novikova, higher education applicant
National Aerospace University
named after M. Zhukovsky «KhAI»*

The first years of a child's life are the most intensive development, when the foundation of the physical, mental and moral health. As a result of how formed early emotional bonds of the child with the mother (or person who replaces her) in the first 3 years of life depends on his further development as a person. This discovery belongs British psychoanalyst J. Bowlby - the creator of the "theory attachments." A strong emotional bond with the mother gives the child self-confidence, positive self-esteem, develops confidence in of the world is the basis for the vital forces.

This theory goes beyond childhood and extends throughout ontogeny. The study of scientists on this problems, show that the strength of attachment is moderately positively correlated with social adaptation and cognitive activity at an older age. Also, the relationship between quality attachment at an early age affects later success person in family life, building social relationships, professional growth.

A quality relationship with the mother (or her surrogate) childhood is the key to the formation of positive attachment. People with such affection respect and value themselves, well manage their emotions and feelings, feel happy, able to persistently achieve their goals. Attachment disorder in childhood manifests itself in adult life in the inconsistency of character; mistrust of others or vice versa, excessive trust; in risky behavior (which may harm life) in fear of expressing feelings; in aggression (family tyrants); in pathological cravings (food, workaholism, drug addiction, addiction).

Therefore, the formation of positive attachment in early childhood is one of the important foundations for becoming successful personality in adulthood.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ СТРЕСУ У ВИМУШЕНИХ
МІГРАНТІВ ІЗ УКРАЇНИ В РАМКАХ АДАПТАЦІЇ ДО
НОВИХ УМОВ ЖИТТЯ

*М. В. Парамонова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

На підставі теоретичного аналізу літературних джерел з психології, можна зробити висновок, що є великі відмінності в тому, як люди реагують на одні і ті ж події і обставини. Міграція, а особливо вимушена, викликає травматичний для особистості стрес та, в залежності від рівню цього стресу, може викликати проблеми з адаптацією.

Травматичний стрес є особливою формою загальної стресової реакції. Коли стрес перевантажує психологічні, фізіологічні, адаптаційні можливості людини і руйнує захист, він стає травматичним, тобто викликає психологічну тривогу.

Існують об'єктивні зміни в процесі міграції. Стрес станеться тільки у тому випадку, якщо мігрант визначить якусь ситуацію як ту, що порушує основний життєвий процес, і коли неможливо знайти рішення, завдяки якому, можна було б протистояти яким-небудь стресовим ситуаціям або негативним змінам.

Культурні зміни, підвищення соціального рівня, або процес прийняття нової культури також являються чинниками стресу. Для успішної адаптації вимушених переселенців необхідні чималі матеріальні засоби та соціальна допомога.

Отже, чинниками стресу є: фізичні зміни – зміна місця проживання і нові умови; громадські зміни – втрата зв'язків з суспільством; культурні зміни – зміни в раніше сформованих звичках. Всі ці зміни найточніше визначають головні причини виникнення стресу в процесі міграції.

Таким чином, як показують багаточисленні дослідження, чим вищий рівень стресу має вимушений мігрант, тим важче буде проходити його адаптація до нових умов життя.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
СТРЕСОСТІЙКОСТІ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*В. А. Переверзева, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»*

Сучасний напружений ритм життя в умовах воєнного стану викликає необхідність вивчення стресостійкості як здатності людини протистояти впливу травмуючих факторів і розвитку хворобливих станів.

Війна – це, безперечно, стрес, тому вивчення порушеної тематики у осіб юнацького віку та розширення способів підвищення стресостійкості важливо для того, щоб запобігти зменшенню мотивації до навчання, зниженню концентрації уваги, погіршенню запам'ятовування та інших проявів, характерних для особистості в стресових ситуаціях.

У вітчизняній та зарубіжній психології дослідженням особливостей стресостійкості як психологічного феномену займалися такі вчені як Д.Амірхан, Б.Г. Ананьєв, В.А. Бодров, Д.Грінберг, Л.Г. Дика, П.Б.Зільберман, Р.Лазарус, Г. Сельє, С.В. Суботін, С. Фолькман, Ю.В. Щербатих.

Виходячи з аналізу точок зору різних дослідників, формування стресостійкості молодій людині пов'язане з пошуком джерел та ресурсів, необхідних для подолання наслідків стресів. Такими ресурсами є внутрішні і зовнішні фактори, що сприяють психологічній стійкості у стресогенних ситуаціях.

За даними МОЗ, психологічні наслідки війни позначатимуться на нашому психічному стані ще принаймні 7-10 років після закінчення війни. У сьогоденній ситуації, безперечно, розвиток стресостійкості у молоді особливо важливий, тому перспективою подальшої наукової діяльності за обраною тематикою є необхідність створення психологічних тренінгів та програм для розвитку власних способів подолання стресу та запобігання небажаних його симптомів.

THE ROLE OF A TEACHER IN A TECHNICAL INSTITUTION
OF HIGHER EDUCATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS
OF FUTURE SPECIALISTS

Yu. Pidlisnyy, graduate student
Chernihiv Polytechnic National University

The relevance of the study is due to the need comprehend the place and role of the teacher in the context of the statement post-industrial vector of social development, globalization and the deployment of the information revolution. Personal settings teachers of the "closed world" period are gradually moving into past. At present, the teacher must have such qualities as tolerance, democracy, understanding of the student and respect for him, multiculturalism and openness in communication. The teacher stops be the sole or main source of knowledge in Ukrainian pedagogical literature of recent years to the problem of formation. The personality of the modern teacher was addressed by such scientists as S. Goncharenko, L. Gubersky, M. Evtukh, V. Zhuravsky, I. Zyazyun, V. Kremen, A. Savchenko, A. Serdyuk, I. Nadolny, V. Ognevyuk and others. Particularly acute in this respect is the question of the relationship between the ideal personality of the teacher and reality.

At the beginning of the 20th century, an ideal was formed according to which it was considered a teacher who must be spiritually perfect personality, sociable, highly moral, professional in his field, widely erudite. In the same context national revival, the task was to know the history, language, culture and traditions of indigenous peoples, have a clear civic position, work on the consciousness of pets.

The main of them was considered by the then pedagogical thought to be the personality. Self-improvement. Now the formation of a "European teacher" as a person open to the world, respecting cultures of different peoples; like a mobile person in his developed, able to perceive new things, think systematically, understand the relationship of social development; as a professional cases, which are characterized by personal responsibility, scientific validity and creative nature of practical activity, continuous and systematic education and training.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ
У ПІДЛІТКІВ

*В. П. Розумний, здобувач вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Підлітковий вік є значущим періодом у розвитку креативності. У цьому віці діти починають формувати свою особистість та світогляд, які суттєво впливають на їхнє мислення та креативність. У сучасному світі, де зростає конкуренція, креативність стає надзвичайно необхідною навичкою для вирішення складних завдань. Тому важливо наголошувати батькам на важливості розвитку даної властивості у їхніх дітей.

На основі аналізу теоретичних матеріалів можна виокремити наступні аспекти: 1. Самооцінка допомагає дітям зрозуміти, що їхні ідеї та думки важливі, а також робить їх менш схильними до критики та самокритики. 2. Сприйняття світу та розвиток уяви. Діти мають бути викриті різноманітності світу та розвивати свою уяву, щоби мислити творчо та генерувати ідеї. 3. Виховання креативності у дітей дає змогу дивитися на речі з незвичайного кута зору, використовувати уяву та виняткові способи мислення. 4. Стимулювання пізнавальної діяльності потрібне для закріплення і укорінення бажання дізнаватись нове. 5. Розвиток особистої свободи необхідний для того, щоб дитина була самостійною.

Отже, якщо врахувати ці аспекти у вихованні дітей, вони зможуть ефективніше розвивати власну творчість та досягати успіхів у майбутньому. Батьки у свою чергу мають працювати з дитиною, створювати умови, в яких підліток буде краще розвиватися.

ВПЛИВ АВТОРИТАРНОГО ВИХОВАННЯ
НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

М. Саїд, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Згідно з психологічним знанням, виховання дітей багато у чому визначає те, як у подальшому буде розвиватись особистість цих дітей. Наприклад, чи будуть вони соціально активними або ж закритими? Як буде проявлятися їхня агресія? Чи будуть вони схильні до вживання психотропних речовин і до деструктивної поведінки? Якими людьми вони себе оточать? Ці і багато інших питань детально розглядаються у теорії про стилі виховання.

Стиль виховання – це набір найбільш виражених моделей відношення батьків до дитини, що виявляються у словесній формі і у самій манері взаємодії з дітьми. Стиль виховання може впливати на все, починаючи від самооцінки дитини до її фізичного здоров'я і того, як вона буде ставитись до інших. Першу систематизацію типів виховання створила американська психологиня Діана Баумрінд, виділивши три типи поведінки батьків, що утворили авторитетний, авторитарний та ліберальний тип, а пізніше Елеанор Маккобі та Джон Мартін додали до цього переліку ігноруючий стиль.

Дана робота спрямована на розглядання авторитарних паттернів виховання. Авторитарні батьки вимагають від дітей повного покору, не беручи до уваги їх бажання і почуття. Вони не пояснюють свої правила й не залишають місця для особистої думки дитини щодо них. Авторитарний стиль передбачає покарання замість дисципліни. Як наслідок, дитина не прагне робити кращі вибори, а лише боїться допуститись помилки. Відповідно, такі діти виростають з тенденцією завжди дотримуватись правил (навіть якщо це не йде їм на користь), а також навчаються добре брехати задля уникнення покарання. Авторитарний стиль підвищує ризик розвитку низької самооцінки у індивіда через те, що їхня думка не враховувалась й не представляла цінності у дитинстві.

PSYCHOLOGICAL FEATURES
IDENTITY OF STUDENTS

*V. S. Stanchenko, higher education applicant
National Aerospace University
named after M. Zhukovsky «KhAI»*

A large number of spheres of life are absorbed the Internet. In the modern world, an account is not only a means meeting the needs of the Internet, but also the possibility of self-presentation and self-expression in social networks, so it is important study of psychological differences between virtual and real social identity among young people. This is due to the emergence of such phenomena such as: idealization of oneself in social networks or in general presentation of one's "I" on the basis of another image. It is these phenomena form global social problems: fraud, seduction of minors, violence, etc.

Which destructively affect not only the individual, but also society generally. Establishing psychological differences in virtual and real social identity among young people allows you to make a picture of understanding how widespread the trend is present yourself in social networks idealized or a completely different personality, as well as to identify existing features of virtual social identity among young people.

Based on the theoretical analysis of the indicated problems, the following conclusion can be drawn: the question psychological differences between real and virtual social identity, as well as personality traits that affect self-presentation and self-expression in social networks covered in the writings of Amy L. Gonzales & Jeffrey T. Hancock, Dominick, Stern, Schlenker & Wowra, Yurchison, Douglas & McGarty. This highlights the relevance this issue in the world and allows to identify features of virtual social identity and set differences in virtual and real social identity.

САМООЦІНКА ТА ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ
СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

*О. М. Тиньков, доцент;
О.С. Кравчук, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

У психологічному знанні професійна спрямованість розуміється, передусім, як сукупність мотиваційних утворень людини (інтересів, потреб, схильностей, прагнень та інших.), які впливають, зокрема, на вибір професії, прагнення працювати в ній і задоволеність професійною діяльністю.

Професійна спрямованість характеризується: перевагами вибору конкретної професії; видами мотивів професійної діяльності; силою (рівнем) спрямованості, що виявляється у ступеню прагнення щодо оволодіння професією; задоволеністю людини відносно обраної професії.

У дослідженні використовувалася методика «тест-опитувальник "Ваша самооцінка" Б. І. Додонова». Методика дослідження самооцінки Б. І. Додонова передбачає вираз рівня самооцінки у зворотній шкалі (чим вище бал, тим нижча самооцінка), в разі статистично значимого взаємозв'язку самооцінки і рівня професійної спрямованості коефіцієнт рангової кореляції Спірмена може бути негативним. Дане дослідження дало змогу з'ясувати особливості комунікативних здібностей у студентів-психологів, та встановити зв'язок з різним рівнем емпатійних тенденцій їх особистості.

Було проведено теоретичний аналіз проблеми професійної спрямованості, спираючись на феноменологію явища та різні психологічні теорії. Нами було з'ясовано, що попри існування безлічі підходів до проблеми професійної спрямованості, загальноприйнятої теорії професійної спрямованості немає, як і єдиного розуміння проблеми. Спрямованість особистості сучасними вченими розуміється як мотиваційна зумовленість дій та вчинків людини конкретними життєвими цілями, джерелами яких є як її базові потреби, так і вимоги суспільства до її особистості.

ДОСЛІДЖЕННЯ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ
СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

*О. М. Тиньков, доцент;
Д. В. Манцева, здобувач вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. С. Жуковського «ХАІ»*

Агресія у дітей є однією з найбільш гострих проблем не лише для працівників освіти, а й для суспільства загалом. Зростання кількості дітей, які проявляють агресію в повсякденному житті, потребує вивчення психологічних умов, що викликають ці небезпечні явища. Особливо важливим є вивчення агресії в дошкільному віці, коли ця ознака знаходиться в зародковому стані і коли коригувальні дії все ж можуть дати позитивні результати. Агресія поширена у більшості дітей. Однак у певних дітей агресія стає стійкою характеристикою особистості. В результаті у дитини виникають труднощі з самореалізацією, особистісним розвитком, спілкуванням з іншими.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність методу казкотерапії для корекції агресивної поведінки дітей старшого дошкільного віку. Відповідно до мети визначено такі завдання дослідження:

- проаналізувати теоретико-методологічні засади вивчення агресивної поведінки у дітей старшого дошкільного віку;
- емпірично дослідити агресивну поведінку дітей старшого дошкільного віку;
- розробити корекційну програму та експериментально перевірити її ефективність у роботі з дитячою агресією.

Висновки з теоретичної частини дослідження. Казкотерапія справляється з такими дитячими проблемами, як складнощі у спілкуванні та навчанні, а також при самотності, низькій самооцінці, ліні, страхах, агресії, зайвій активності, психосоматичних захворюваннях. Чарівна історія допомагає по-новому поглянути на світ довкола себе та підвищити рівень якості життя дитини.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОСЕКСУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

*А. М. Ткачова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

У сучасному науковому знанні психосексуальному розвитку дітей дослідники приділяють багато уваги. Молодший дошкільний вік – це період коли закладаються та формуються глибокі шари психіки та нові нейрони зв'язки які мають великий вплив на формування особистості, тому в цей момент дитині цікавий весь навколишній світ.

У період дитинства закладаються загальні правила, яким людина слідує усе життя. Кожен день дитина втамовує свою цікавість через нові відкриття, відчуття, емоції. Саме у цьому віці найбільш важливим питанням стає усвідомлення та переймання моделі поведінки, що притаманна матері або батьку. Саме у цьому віці батьки повинні правильно освітити дитині тему сексуальності та її роль в міжособистісних відносинах.

Стратегію психосексуального розвитку дітей та її особливості необхідно знати батькам, аби правильно донести дітям інформацію щодо цієї теми виховання.

Найбільш поширені помилки у сексуальному вихованні:

- прискорення розвитку дитячої сексуальності;
- формування у дитини невірних уявлень про сексуальність;
- виховання сорому за прояви аутоеротизму;
- ігнорування теми сексуальності при вихованні дитини;

Дуже важливо під час сексуального виховання створити доброзичливі стосунки з дитиною. Це надасть змогу вільно спілкуватися на будь-які теми та створить у дитини позитивне ставлення до теми сексуальності. Адже саме розуміння себе, своїх бажань та свого тіла є запорукою становлення впевненої у собі та ментально здорової особистості.

ОСОБЛИВОСТІ УЯВЛЕНЬ ЧОЛОВІКІВ ПРО КРАСУ
ФІЗИЧНОГО ОБРАЗУ СУЧАСНИХ ЖІНОК

*К. М. Фаворова, доцент; Т. М. Белаи, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

У сучасному світі «жіноча краса» стає особливим фокусом уваги культури. Про це свідчить зростання інтересу до зовнішнього вигляду, внутрішнього світу, посиленням прагнення самовираження. Весь цей вплив викликає сильне бажання відповідності даним параметрам як з боку жінок, так і оцінювання чоловіків протилежної статі. Якщо в давнину вважали, що тіло людині давала природа, то зараз людина змінює її у різний спосіб: дієти, фітнес-клуби, СПА-салони. У давнину існували свої певні стандарти краси: товсте тіло, кремезні, великі груди - це символізувало родючість, але з часом стандарти змінювалися під зовнішнім впливом. У чоловіків і жінок складається якась «уявлення» про образ красивої жінки, що є суб'єктивним критерієм.

Мета дослідження – виявити зміст уявлень чоловіків про красу фізичної подоби сучасної жінки.

Висновки: загальний порівняльний аналіз компонентів характеристик конструкту тіла ідеальної жінки дозволив побачити, що для чоловіка у віковій категорії від 20 років – 35 років зі статусом не одружений, насамперед високо оцінюють і виділяють анатомічні параметри тіла в оцінюванні зовнішнього вигляду сучасної ідеальної жінки. Для чоловіків, у тій же віковій категорії зі статусом одружений, пропоновані компоненти в оцінці ідеального жіночого фізичного «Я» менш важливі. Мускулітний тип чоловіків більш високо за балами оцінює анатомічні параметри ідеального зовнішнього вигляду, а чоловіки з андрогінним типом в рівній частині оцінюють параметри обличчя і тіла з середніми балами, маскулітний тип оцінює всі параметри жінок за низькими балами, але анатомічні параметри тіла для нього важливіші. За підсумками проведеного психопрофілактичного заходу респонденти сформували уявлення про ідеальний зовнішній вигляд жінки.

ОСОБЛИВОСТІ АНТИБУЛІНГОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ
У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

*К. М. Фаворова, доцент; С. І. Мац, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Проблеми дитячого насильства та жорстокого поведіння поєднують взаємний інтерес науки та практики у вивченні феномену шкільного булінгу. Освітній запит, пов'язаний із проблемою булінгу в освітньому середовищі, стосується не лише глибини опису ситуацій шкільного цькування, а й аналізу їх передумов та наслідків. Освітній фокус у вивченні проблеми булінгу зміщується від історії та теорії булінгу до конкретних методів його діагностики, моделей профілактики, практик втручання.

Мета дослідження – виявлення зв'язків вікових проявів булінгу з антибулінговими компетенціями у підлітковому віці.

Було виявлено, що емпатійність виступає ключовою компетенцією антибулінга. Модель асертивності має перевагу перед моделлю життєстійкості як антибулінгову компетенцію підлітків. Вікові відмінності антибулінгової компетенції у підлітків полягають у значущості когнітивного контролю для старшого віку, ініціативи – для молодшого. Антибулінгові компетенції асертивності, життєстійкості та емпатійності особистості пов'язані з такими показниками групових динамічних процесів, як безпека, благополуччя, роз'єднаність, рівноправність. У молодшому підлітковому віці антибулінговий значимістю мають групові процеси згуртованості і залученості, а старшому – безпеки та благополуччя. Профіль асертивності особи для молодшого та старшого підліткового віку має як загальні, так і відмінні властивості. Асертивність представлена з незалежними факторами - асертивність, пов'язана з життєстійкістю, асертивність, пов'язана з емпатією та асертивність, пов'язана із соціальною зрілістю. Асертивність як наслідок соціальної зрілості є відмінністю профілю старшої вікової групи. Проте статусом профілактики булінгу 1 і 2 типу обох вікових груп є асертивність, заснована на емпатії.

ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОЯВУ СТРАХУ
У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

А. О. Харченко, доцент

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

А. Д. Федяїнова, здобувачка вищої освіти

Національний аерокосмічний університет

ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

За різними даними останніх емпіричних досліджень існує низка чинників, які суттєво затримують психічні процеси розвитку особистості. На проблему виникнення дитячих страхів під час війни в Україні все частіше звертають увагу вихователі та практичні психологи, що пов'язано зі збільшенням кількості стресових ситуацій у навчально-виховному процесі. Зростає кількість дошкільнят з різними страхами, що призводить до підвищеного збудження і тривожності, що перешкоджає розвитку індивідуального потенціалу і внутрішнього світу дошкільника.

Метою дослідження є аналіз теоретичних аспектів особливостей прояву страху у дітей дошкільного віку.

На підставі теоретичного аналізу можна зробити наступні висновки. Страх у дітей слід розглядати як емоційну реакцію, що обумовлює стратегію уникнення контакту з небезпечною ситуацією або конкретним об'єктом навколишнього середовища.

У міру дорослішання дитини страх розвивається як реакція на нові події в житті. Зокрема, формування страху посилюється, коли дитині бракує тепла та емоційної підтримки з боку батьків, тобто коли вона відчуває себе в небезпеці. Це може призвести до психосоматичних та неврологічних розладів.

Діти з великою кількістю страхів стають менш стійкими до агресивної поведінки і проявляють фізичну та вербальну агресію по відношенню до інших дітей та батьків. Емоційний стан може варіюватися від млявості до гіперактивності.

Таким чином, проблема страхів є актуальною в роботі з дітьми дошкільного віку і будь-яка робота в цьому напрямі має супроводжуватися взаємодією з батьками, гармонізацією дитячо-батьківських стосунків.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КРИТИЧНОГО
МИСЛЕННЯ ПІД ВПЛИВОМ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

*Д. Я. Цілуйко, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

На сьогодні як ніколи важливо мати здатність набувати знання та використовувати їх для вирішення величезного кількості надзвичайно складних задач, а також для того, щоб відрізнити дезінформацію від достовірної. Однак останні дані досліджень показують, що лише 30% людей мають навички, необхідні для логічного мислення. Це пов'язано з тим, що інформації в соціальному просторі стає все більше і людина, для свого комфорту, має волю не аналізувати отримані дані та не перевіряти компетентність джерел.

Метою дослідження є розгляд критичного мислення як психологічного феномен під впливом діджиталізації.

Результати проведеного теоретичного дослідження дозволяють зробити наступні висновки. Критичне мислення є використання певних когнітивних навичок та стратегій, які здатні збільшити ймовірність отримання достовірних даних.

Інформація в Інтернеті може бути представлена особами, які не мають достатньої компетенції у тій чи іншій сфері.

Оскільки немає контролю якості даних, які публікуються в Інтернеті, ми змушені судити, що правильно-неправильно, аморально-незаконно, однак наша оцінка – суб'єктивна.

Без достатньої навички критичного мислення більшість людей здатні прийняти життєво важливі рішення на основі ненадійних та не досліджених матеріалів, які можуть призвести до негативних наслідків.

ВПЛИВ МУЗИКИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ
ТА ФІЗИЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ

*К. О. Швидка, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Музика оточує людину в її повсякденному житті, вона є засобом відпочинку і релаксації, а також активатором фізичної та інтелектуальної діяльності.

Шляхом досліджень було виявлено, що для кращої концентрації необхідна повна тиша, але багатьом людям на роботі звуки музики допомагають не тільки зосередитися, а й підвищують розумову працездатність.

Експериментально доведено, що спортсмени під час тренувань прослуховування музики допомагає збільшити продуктивність на 20%.

Сучасні вчені вважають, що музика сприяє успішній та комфортній роботі, про що свідчать результати опитування, проведеного серед спеціалістів, керівників середньої та вищої ланки офісних компаній: 71% учасників підтвердили позитивний вплив музики на продуктивність та продуктивність праці.

Музика здатна створити і підтримувати правильний настрій. Весела та енергійна музика зміцнює та мотивує, спокійна та рівна музика допоможе розслабитися та заспокоїтися. Вплив музики на здоров'я людини вперше було науково обґрунтовано давньогрецьким ученим і філософом Піфагором. Він ввів таке поняття як «музична медицина». Доведено, що музика активує сенсорні шляхи, які зменшують біль. Також музика допомагає людині покращити кровообіг, знизити тиск, розширити кровоносні судин і знижує частоту серцевих скорочень.

В результаті музичного впливу підвищується не тільки слухова чутливість, але і зорові аналізатори, оптимізуються функції мозку, прискорюється обробка інформації та підвищується розумова працездатність.

ОСОБЛИВОСТІ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ ЧОЛОВІКІВ З ХІМІЧНОЮ ЗАЛЕЖНІСТЮ

О. К. Яковенко, доцент;

І. О. Антимонова, здобувачка вищої освіти

Національний аерокосмічний університет

Ім. М. С. Жуковського «ХАІ»

Ситуація з хімічними узалежненнями на сьогодні має явну тенденцію до погіршення. При цьому сім'я може слугувати причиною розвитку деструктивного формування особистості дитини та чинником формування хімічної залежності. Тому стає важливим знати про механізми та фактори формування адикції, за ради профілактики залежності та припинення її зросту.

У хімічнозалежних чоловіків поширеними є наступні дисфункціональні прояви виховання: ігнорування потреб підлітка, недостатність обов'язків підлітка, надмірність вимог-заборон, надмірність санкцій і проєкція на дитину власних небажаних якостей.

Найбільшого поширення серед хімічнозалежних чоловіків набула наступна особливість сімейних взаємин: емоційне відкидання, низька кооперація та авторитарна гіперсоціалізація. Також важко зазначити ігнорування потреб підлітка та надмірність вимог, заборон.

Таким чином, можна зробити наступні висновки: ігнорування потреб підлітка блокує розвиток системи винагород дитини і тим самим підвищують ризик хімічної адикції. Такі діти проявляють меншу чутливість до звичайної, щоденної винагороди і схильні до поведінки, спрямованої на пошук та отримання негайного потужного емоційного підкріплення, яке можуть надати наркотичні речовини. В такій ситуації звикання до психоактивних речовин є швидшим, а абстинентний синдром проходить у більш тяжкій формі, що наштовхує людину на повторне та більш частіше вживання наркотиків. А надмірність вимог-заборон може призвести до труднощів з адаптацією. В такому випадку психоактивні речовини можуть використовуватися підлітком задля їх адаптуючої функції.

УДК 159.9

ОСОБИСТІСНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІВЧАТ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ
СЛОВ'ЯНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ, ЯКІ ЗАХОПЛЮЮТЬСЯ
СУЧАСНИМ МИСТЕЦТВОМ ДАЛЕКОГО СХОДУ

*О. К. Яковенко, доцент; Н. Є. Орлова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

На сьогодні відзначається підвищення зацікавлення серед дівчат різними видами сучасного мистецтва Далекого Сходу. Найбільш популярними стають художній, літературний та музичний напрями. Було визначено, що ця зацікавленість має певну часову динаміку. Пік зацікавленості японською мультиплікацією аніме серед слов'янської молоді зазначається у 2000-х рр. Корейська хвиля, отримавши назву "халлю", була пов'язана з к-рор музикою і почалась у 2010-х рр. Третя хвиля захоплення мистецтвом Далекого Сходу почалась в 2020-х роках і пов'язана з китайськими романами в жанрі данмей. Отже вказані дані свідчать про зростання зацікавленості з боку сучасної української молоді, однак психологічних досліджень присвячених даній темі недостатньо, що й обумовлює актуальність практичного вивчення цієї тематики.

Вищезгадані теми шанування сприяють розвитку емпатії та вмінню співпереживати. Часто співпереживання доходить до того, що шанувальники можуть поставити себе на місце героя книги/аніме/серіалу чи айдола та відчутти його емоції. А оскільки це походить з несхожої на нашу культури, то і привносить воно деякі особливості в особистість людини, захопленої ним, особливо довгий час. Це може виявлятися у вигляді нових звичок, зміни у формі мовлення, ставлення до оточуючих і т.п.

На даний період часу психологічні наукові дослідження які присвячені впливу мистецтва Далекого Сходу на особистісні особливості слов'янської молоді не є чисельними. Отже, на нашу думку, практичне вивчення індивідуально-психологічних особливостей сучасної молоді, яка захоплена різноманітними видами сучасного мистецтва далекого сходу являє собою перспективне завдання для психологічної науки.

**СТРАХ СМЕРТІ У ГЕЙМЕРІВ, ЯКІ ЗАХОПЛЮЮТЬСЯ
ПОСТАПОКАЛІПТИЧНИМ КОМП'ЮТЕРНИМ ЖАНРОМ**
*Є. М. Якушева, доцент; Д. К. Скляр, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

В останні роки, такі різноманітні загрози як: погіршення стану навколишнього середовища, економічна криза, глобальний тероризм, розв'язання війн та ін., схоже, викликали тенденцію до створення постапокаліптичної фантастики, що розглядається в галузі досліджень культури та відеоігор (Pérez-Latorge, Ó., 2019). Особливістю постапокаліптичних ігор є соціальний песимізм (Shafer et al., 2016; Steinemann et al., 2017). В якості причин привабливості такого роду ігор називаються можливість відчувати свою винятковість і перетворитися на врятованого супергероя, можливість вибрати нову ідентичність у світі без правил і колишніх соціальних зв'язків (D'Olimpio et al., 2015).

Мета дослідження – вивчення проблеми страху смерті у геймерів, що захоплюються постапокаліптичним комп'ютерним жанром.

Завдання дослідження:

- 1) провести теоретичний аналіз наукової психологічної літератури з проблеми страху смерті;
- 2) дослідити оцінку відношення до часу у геймерів, які захоплюються постапокаліптичним комп'ютерним жанром;
- 3) порівняти особливості прояву страху смерті у геймерів, які захоплюються постапокаліптичним з геймерами, що захоплюються іншими жанрами комп'ютерних ігор.

Результати дослідження свідчать про те, що страх смерті у геймерів, які захоплюються постапокаліптичним жанром, має нижчий процент прояву, ніж показники групи геймерів, які віддають перевагу іншим жанрам. Також на підставі проведеного дослідження було виявлено, що у геймерів з низькими показниками страху смерті наявна не виражена тимчасова перспектива на невизначене майбутнє.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЗМІ НА
СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

*А. О. Александрова, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»*

В сучасному постіндустріальному суспільстві засоби масової інформації стали чи не одним з найвпливовіших шляхів розповсюдження культури, поглядів та уявлень, ціннісних орієнтирів. Вони постійно взаємодіють з аудиторією, задовольняючи її потреби та впливають на формування громадської думки, настроїв, певних моделей поведінки, реакцій, на процес соціалізації та загалом становлення особистості. Часто ЗМІ визначають дозвілля людей і дають можливість отримати велику кількість інформації у доступному вигляді.

Діти легко піддаються впливу і сприймають ті моделі поведінки, установки, уявлення і все те, що транслюється ЗМІ.

Щодо підлітків, то засоби масової комунікації та інформації дають можливість абстрагуватися від оточення та проблем або уникати таким чином відчуття самотності. Д. Кілборн та Д. Левін розглядали особливості впливу ЗМІ на статеве виховання дітей та підлітків, на їх гендерну соціалізацію, на формування стандартів зовнішності і поведінки з протилежною статтю.

Засоби масової інформації в житті дітей і підлітків мають переваги у тому, що сприяють знаходженню нових зв'язків та побудови комунікації, формуванню самооцінки, уявлення про себе та світ, дають можливість навчатися та самореалізуватися. В цьому ж контексті ЗМІ можна охарактеризувати і з негативної сторони їх впливу, адже транслювання певної інформації відбувається задля конкретної мети і з використанням пропаганди, різних видів маніпуляцій, людського фактору, що є характерними для конкретного суспільства та населення загалом.

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА
ВІКТИМНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ЩОДО СЕКСУАЛЬНОГО
НАСИЛЬСТВА У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

*С. С. Віннік, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
імені М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Внаслідок пандемії COVID-19 та початку повномасштабного вторгнення учні проводять багато часу у цифровому середовищі – навчаються, спілкуються та розважаються. Щорічно 150 млн. дівчат і 73 млн. хлопців молодшого шкільного та підліткового віку стають жертвами сексуального насильства у цифровому середовищі (за даними дитячого фонду ООН ЮНІСЕФ).

Віктимність неповнолітніх є однією з причин поширення сексуального насильства у цифровому середовищі. За словами Л. Франка, віктимність – це здатність особи ставати жертвою злочину, тобто нездатність оминати небезпеки там, де її об'єктивно можна було уникнути. Віктимність неповнолітніх у цифровому середовищі зумовлена високим рівнем довірливості, неадекватною самооцінкою, високим рівнем тривожності та агресивності, емоційно-вольовою нестійкістю, інфантильністю, демонстративністю та відсутністю життєвого досвіду.

Дослідник О. Романенко пропонує комплексний підхід до профілактики віктимності неповнолітніх, який включає: когнітивний, емоційний та поведінковий компоненти, а саме формування об'єктивної картини світу та відповідного ставлення до реальних загроз у цифровому середовищі, вироблення поведінкових стратегій у віктимологічних ситуаціях.

Отже, для профілактики віктимності неповнолітніх важливо сприяти соціальній адаптації школярів: розробити освітні програми щодо безпечного користування мережею Інтернет задля формування об'єктивної картини дійсності та адекватного ставлення до неї, шляхом освітньої діяльності (семінари, тренінги тощо) та моделювання потенційно небезпечних ситуацій, сприяти виробленню правильних поведінкових стратегій.

УДК 159.9

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВІДУ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ООП ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

М. В. Волошина, практичний психолог

Лицей «ЮВЕНЕС» міста Северодонецька Луганської області

А. О. Сушко, практичний психолог

Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів №19

Харківської міської ради Харківської області

Інтеграція інклюзивної освіти до освітнього процесу напряму впливає на сферу діяльності практичних психологів у закладах загальної середньої освіти. Їхня роль у цьому процесі полягає у створенні всеобіймаючої системи підтримки усіх учасників освітнього процесу, приділяючи увагу можливостям, а не освітнім труднощам учнів.

Сутність психологічного супровіду учнів з особливими освітніми потребами (ООП) під час воєнного стану містить у собі: зменшення нервово-психічного напруження; корекцію та розвиток пізнавальних процесів – пам'яті, уваги, мислення, сприйняття; розвиток емоційно-вольової сфери, особистісної сфери здобувача загальної середньої освіти; адаптацію до соціальної взаємодії; розвиток комунікативних навичок та загальної оптимізації психічного стану учня.

На даний момент усі дослідники в галузі інклюзивної освіти визначають психологічний супровід як одну з основних умов успішності інклюзивного процесу (С. В. Альохіна, Т. П. Дмитрієва). Аналіз сучасної наукової літератури з проблемами комплексного супроводу показав, що в даний час набуло широкого поширення поняття про супровід як про різні технології надання спеціалізованої допомоги дитині в умовах регулярної освіти.

На підставі проведеної дослідницької роботи можна зробити висновок, що психологічний супровід учнів з ООП є необхідною умовою розвитку особистості під час освітнього процесу, особливо в умовах воєнного стану, негативні наслідки якого мають сильний вплив на психіку здобувача загальної середньої освіти з особливими освітніми потребами.

РОЛЬ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
У МІЖКУЛЬТУРНІЙ ВЗАЄМОДІЇ

*А. Р. Дерев'янка, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Більшість науковців при дослідженні невербальної комунікації доходять висновку, що люди використовують різноманітні коди невербальної комунікації задля більш точного та зрозумілого вираження своїх думок, почуттів та емоцій. Така роль невербальної комунікації є універсальною для усіх культур, але у кожному етносі є свої значення певних кодів невербальної комунікації, які не завжди співпадають.

Задля вирішення питання яка ж особливість інтерпретації жестів у світі кодів міжкультурної невербальної комунікації порівняємо жестикуляційні коди південних корейців та українців як етнічних груп.

Вітання у корейців виражається поклоном. Поклони – це традиційний універсальний жест корейського етикету, жест ввічливості. Даний жест можна також використовувати для прощання, вираження вдячності, прохання, вибачення. Українець у свою чергу вітаючись може потиснути руку або зняти капелюха (чоловіки) для вираження поваги, або просто сказати «доброго дня». Також, можна зазначити такий жест – жест рукою, долонею догори. В Україні таким жестом можна підзивати і людей, і тварин, а у Південній Кореї навпаки, тільки тварин. Якщо спробувати покликати корейця даним жестом, то він образиться, бо подумає, що його назвали твариною.

Таким чином, можна зробити висновок. За для того, аби ефективно та правильно комунікувати з людьми інших культур необхідно постійно розширювати свій кругозір та цікавитись особливостями інших націй, культур та релігій.

УДК 159.9

ПРОБЛЕМА УНИКАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
СЕРЕД УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ: АНАЛІЗ
ОСОБИСТІСНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ

*М. Є. Жидко, доцент; Л. О. Чепурна, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Проблема уникання психологічної допомоги учасниками бойових дій набула актуальності з початку повномасштабного вторгнення на територію України. Результати міжнародних досліджень країн військового альянсу Five Eyes вказують на те, що ця проблема виникає саме у тих військовослужбовців, хто виконував чи виконує бойові завдання. Данні свідчать, що рівень користування психологічною допомогою (ПД) військовими-учасниками бойових дій становив 21%, а тилловими військовими - 30% (Statistics Canada, 2018).

Військова служба пов'язана з підвищеним ризиком виникнення проблем з психічним здоров'ям, особливо у учасників бойових дій. Нещодавні опитування з використанням національних репрезентативних вибірок (Rusu та ін., 2016), а також когортні дослідження бойових підрозділів, розгорнутих в таких місцях, як Ірак і Афганістан (Stevellink та ін., 2018), постійно фіксують високу поширеність проблем з психічним здоров'ям серед військовослужбовців.

Серед чинників, що перешкоджають зверненню за психологічною допомогою на особистісному рівні, можна відзначити такі як: невизнання потреби в психологічній допомозі, занепокоєння щодо конфіденційності, неохочість до відкритості та низька самооцінка (Stevellink та ін., 2019 та Dabovich, Elliott, & McFarlane, 2021). Серед чинників на соціальному рівні спостерігаються стигматизування психічних проблем, страх втрати довіри військових колег, недостатнє розуміння проблеми (Forbes та ін., 2018) та низька доступність психологічної допомоги, а саме нестача військових психологів (про це свідчать численні інтерв'ю українських фахівців).

Дослідження проблеми уникання ПД учасниками бойових дій дозволить виявити реальні чинники уникання ПД та рівень її потреби бойовими військовослужбовцями в Україні.

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В
ПСИХОДІАГНОСТИЦІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.

*Д. Д. Зінченко, здобувач вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

За останні роки використання штучного інтелекту у медицині стало одним із головних напрямів досліджень в сфері AI (artificial intelligence). Тема вкрай актуальна через прориви, які вже здійснюють відкриті системи AI у роботі з поліграфом, при діагностиці шизофренії, а також ряду нейродегенеративних захворювань, які мають безпосередні нейрофізіологічні та психологічні маркери.

Таким чином використання систем AI у психодіагностиці відкриває перед фахівцями такі можливості.

1. Використання AI у психодіагностиці дозволить проводити більш точні та ефективні діагностичні оцінки.

2. Застосування AI для автоматизації психодіагностики дозволяє зменшити витрати та підвищити ефективність процесу.

3. Використання AI при аналізі великих обсягів даних для визначення потенційних причин психологічних розладів

Завжди з новими можливостями та перспективами з'являються суттєві проблеми, які можуть потенційно поставити крест на розвитку технології.

1. Чорний ящик глибокого навчання. Розробникам систем AI бракує розуміння на якому підґрунті робить висновок система.

2. З попереднього пункту витікає наступе, а саме етичні питання використання AI. Складно гарантувати, що створена модель штучного інтелекту не буде повторювати стереотипи початкової клінічної сцени, такі як гендерна та расова дискримінація.

Отже попри всі складнощі та етичні проблеми психодіагностика з допомогою AI буде впроваджена в постійну роботу, оскільки вже результати, що надаються роботою штучного інтелекту разом з людиною, виявляються більш точними та однозначними, ніж суто людська робота.

УДК 159.923

ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ НА ВИБІР
МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ У ВИПУСКНИХ КЛАСАХ

С. В. Кузьміна, ст. викладач

Національний аерокосмічний університет

ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Д. П. Приходько, доцент

Харківська державна академія культури

До проведення психологічного консультування переважна кількість учнів обирає професії, пов'язані з управлінням та менеджментом, а також надають перевагу таким професіям, які пов'язані з бізнесом та фінансами. Найбільш переважною цінністю професії більшість учнів відмічають матеріальні і грошові цінності а також надають перевагу цінності влади і впливовості професії. У факторній структурі соціально-психологічних установок виділено 3 типи спрямованості учнів: «спрямованість на себе», що має значну вираженість, а також «спрямованість на інших» і «спрямованість на справу». Можна припустити, що більшість старшокласників, до професійного консультування, мають низьку готовність до вибору професії, не можуть однозначно визначити напрямок майбутньої професії та потребують психологічної профорієнтаційної допомоги.

Після проведення професійного консультування значно розширилося коло обраних професійних напрямків. Серед професійних цінностей збільшився середній показник цінності «почуття корисності». В мотиваційній сфері зменшився показник зовнішньої негативної мотивації і значно збільшився показник внутрішньої індивідуальної мотивації. Значно збільшилася ступінь готовності учнів до вибору професії, це свідчить про значну ефективність впливу консультування.

Отже, залишається актуальною проблема вибору професії, оскільки учень не готовий в повному обсязі усвідомити усі сторони свого майбутнього життя, йому досить важко прийняти самостійне рішення, він потребує і підтримки зі сторони дорослих, і кваліфікованої допомоги вчителів та психологів. Саме тому є необхідним проведення комплексного професійно-орієнтаційного консультування учнів старших класів.

РОЛЬ АРТ-ТЕРАПІЇ
У ФОРМУВАННІ В МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА
ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

*Д. Р. Овсюк, здобувачка третього рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди*

Останні декілька років стали суттєвим випробовуванням для людей. Пандемія та ситуація воєнного стану в Україні значно підвищила запит суспільства на психологічну допомогу. Через це питання підготовки майбутніх психологів до професійної діяльності у закладах вищої освіти стає напрочуд актуальним.

Як зазначено в Законі України «Про освіту» держава піклується не тільки про збільшення кількості якісних працівників у всіх сферах господарства, а й самореалізацією, самоздійсненням особистості у професії. Особливо важливо це для майбутнього психолога, який працює з клієнтами за допомогою власної особистості. Професійна самореалізація психолога стає запорукою ефективності та інновативності фахівця, його затребуваності на ринку праці. Для цього освітній процес має бути спрямований на формування в майбутнього психолога такого особистісного новоутворення як «готовність до професійної самореалізації».

Суттєву роль у його формуванні, на нашу думку, відіграє арт-терапія. Вона виконує подвійну функцію. По-перше, стає зручним інструментом психологічної діагностики, корекції, підтримки, до якого може звернутися починаючий фахівець. Арт-терапевтичні методи є простими для засвоєння, приємними та безпечними у використанні з клієнтами. Також мистецтво стає засобом уникнути так званої «цензури свідомості», каналом для роботи з безсвідомим. По-друге, арт-терапія є гарним методом «пропрацювання» особистості майбутнього психолога.

Можна зробити висновок, що арт-терапія має більш широко використовуватися в освітньому процесі майбутніх психологів для формування їхньої готовності до професійної самореалізації.

УДК 159.9

РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ, ЯКІ
ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

*О. М. Тиньков, доцент; П. К. Малій, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Військові дії на території нашої країни не можуть не позначитися на психологічному стані дітей. На відміну від дорослих діти не мають достатньої емоційної зрілості та життєвого досвіду, щоб впоратися з усіма емоціями, що нахлинули на них. Велика кількість дітей страждає не тільки від звуків сирени або розривів снарядів, а й від загальної картини того, що відбувається у країні. Основний стрес у них виникає через психотравмуючий інтенсивний вплив на свідомість через інформаційні атаки Інтернету та ЗМІ та через діалоги неспокійних близьких, друзів і знайомих біженців.

За статистичними даними посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) розвивається у 50-80% дітей, які постраждали внаслідок надзвичайних обставин. У таких дітей часто відзначаються різні соматичні скарги, що за результатами медичних оглядів не мають органічної природи. Вони можуть відчувати труднощі в спілкуванні з однолітками, у навчанні. Так само наслідками можуть стати енурез, нічні кошмари, дратівливість та ін.

Таким чином, можна зробити висновок, що особливістю цього розладу є те, що без своєчасно наданої психологічної допомоги з часом він ставатиме більш вираженим та може проявлятися раптово на тлі загального благополуччя. Державна програма супроводу неповнолітніх, евакуйованих із зони військових дій, здійснюють фахівці, що володіють достатніми компетенціями в питаннях надання екстреної психологічної допомоги, а також володіють навичками діагностики актуального психологічного стану, норми та патології.

УДК 159.9

СПЕЦИФІКА ДИСТАНЦІЙНОГО НАДАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ РОЗЛУЧЕННІ З
ОСОБИСТІСНО ЗНАЧУЩОЮ ЛЮДИНОЮ

К. М. Фаворова, доцент;

*О. М. Дмитришина, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

Проблема розлучення знайома практично кожній людині, побічно чи особисто. Це не дивно, оскільки розриви з партнером є важливою частиною відносин: конфлікти та розставання – це природне явище для будь-якого індивідуума, здатне безпосередньо вплинути на його емоційний стан, тому в сучасному світі дуже актуальна проблема вивчення методів психологічної допомоги людям, які пережили розставання з партнером. Якоюсь мірою людина, яка пережила розлучення, переживає символічну втрату, «смерть» партнера, і в такому разі необхідно своєчасно та якісно надати йому психологічну допомогу, щоб допомогти йому не зациклюватися на негативному досвіді та не сприймати розрив стосунків як умовну «смерть». Психологи вивчають емоційний стан людей під час розриву з партнером із різних боків. Адже кожна людина індивідуальна і по-своєму переносить такий стрес.

Об'єкт дослідження – чоловіки та жінки від 18 до 35 років, які пережили розставання. Предмет дослідження – дистанційна психологічна допомога при розставанні з партнером.

Мета дослідження – надання психологічної допомоги молодим людям від 18 до 35 років, які працюють за наймом, а також студентів які перебувають у періоді розставання від двох тижнів до півроку.

Висновки: Особливості мотиваційного профілю в осіб, які пережили розставання, полягає у високому показнику мотивації альтруїзму та репродукції. Діагностика рівня життєвої задоволеності виявляє динаміку того, наскільки клієнт задоволений поточною життєвою ситуацією.

УДК 159.9

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ КЕРІВНИКІВ ІЗ
РІЗНИМИ СТИЛЯМИ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ
КОЛЕКТИВОМ

*Д. В. Філіпенко, здобувачка вищої освіти
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

У психологічному знанні мотивація – сукупність спонукань, що викликають активність індивіда і направляють його до певного виду діяльності. Стиль керівництва є способом, за допомогою якого керівник управляє підлеглими, досягаючи задоволеності роботою. Його можна розглядати як приватну форму стилю взагалі. Вчення про стилі в психології відносно молоде, тому не існує загальноприйнятого визначення стилю (А. В. Лібін, 1998). Початок розвитку теорій стилів управління пов'язано з визначенням їх типів: авторитарний, демократичний, попустительський (К. Левін, 1938).

Мета дослідження - виявити особливості мотиваційної сфери керівників малих підприємств із різним стилем управління трудовим колективом. Завдання: 1) здійснити теоретичний аналіз досліджень мотиваційної сфери керівників та стилів управління трудовим колективом; 2) визначити особливості мотивації та домінуючі стилі управління у керівників малих підприємств; 3) на основі порівняльного аналізу виявити особливості мотиваційної сфери керівників з різними стилями управління трудовим колективом.

Можна зробити висновок, що у керівників з провідним директивним стилем тісний зв'язок стилю управління з мотивацією готовності до ризику; з провідними колегіальним та попустительським – високий рівень мотивації на успіх. Керівники з директивним стилем мають високий показник мотивації готовності до ризику, чим схожі на керівників з попустительським стилем управління, та відрізняються від керівників з колегіальним стилем управління за цим показником.

ЗМІСТ

Секції та тематичні напрямки роботи Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Психологія в сучасному світі».....	3
СЕКЦІЯ 1. Теоретичні та методологічні проблеми сучасної психології.....	4
<i>Балабанова К. В.; Ревякіна Є. С.</i>	
МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ У ДИСФУНКЦІОНАЛЬНІЙ СІМ'Ї.....	4
<i>Балабанова К. В.; Страшний Д. С.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	5
<i>Bezrukova N. O.</i>	
PSYCHOLOGICAL FEATURES OF USE DISTANCE LEARNING IN HIGHER EDUCATION IN UKRAINE	6
<i>Бербенец І. В.</i>	
ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	7
<i>Бідюк І. А.; Бондаренко Д. С.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ УЧНЯМИ СТАРШИХ КЛАСІВ З РІЗНИМИ ВИДАМИ ОСОБОСТІСНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ	8
<i>Бідюк І. А.; Денисова О. С.</i>	
РОЛЬОВІ ОЧІКУВАННЯ ПОДРУЖЖЯ В МОЛОДІЙ СІМ'Ї З РІЗНИМ РІВНЕМ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ШЛЮБОМ	9
<i>Бідюк І. А.; Дінч М. Х.</i>	
ОБРАЗ МАЙБУТНЬОГО ШЛЮБНОГО ПАРТЕРА У ДІВЧАТ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	10
<i>Бідюк І. А.; Новицька К. О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ КЕРУВАННЯ ЕМОЦІЯМИ НА ОСНОВІ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	11
<i>Бідюк І. А.; Риженкова В. В.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ СЕРІЙНОГО ВБИВЦІ.....	12

<i>Бідюк І. А.; Шевченко Е. Р.</i> СЕПАРАЦІЯ ВІД МАТЕРІ ЯК ФОРМА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	13
<i>Бур'яненко Д. В.; Якас О. А.</i> ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ	14
<i>Волошина М. В.; Дмитренко Ж. М.</i> ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТИВНОГО СПРИЙНЯТТЯ ОБРАЗУ ВЧИТЕЛЯ ЗЗСО УЧНЯМИ СЕРЕДНІХ КЛАСІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	15
<i>Гончаров Р. О.; Лисецький Д. М.</i> СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ ІЗ ВІДЕОІГРОВОЮ ЗАЛЕЖНІСТЮ	16
<i>Гулий Ю. І.; Олійник М. М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ЖІНОК ВАЖКООТЛЕТОК ВІКОМ ВІД 18 ДО 24 РОКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ САМООЦІНКИ	17
<i>Гулий Ю. І.; Чернявська П. А.</i> ОСОБЛИВОСТІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ, ЯКІ Є ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ В УКРАЇНІ	18
<i>Долгополова О. В.; Алфер'єва Д. А.</i> ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	19
<i>Долгополова О. В.; Демченко Г. О.</i> КОНФЛІКТОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ СІМ'Ї: ОСНОВНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ	20
<i>Долгополова О. В.; Марченко А. М.</i> НАУКОВА ПРОБЛЕМА СПІВЗАЛЕЖНОСТІ У ПСИХОЛОГІЧНОМУ ЗНАННІ	21
<i>Жарікова С. Б.; Яковлева А. Т.</i> СПЕЦИФІКА СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЛЮДЕЙ З НЕРВОВОЮ АНОРЕКСІЄЮ	22
<i>Калайтан Н. Л.; Васильєва С. С.</i> РОЛЬ НАРЦИСІЗМУ У ФОРМУВАННІ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН	23

<i>Калайтан Н. Л.; Окша Н. Ю.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ АКАДЕМІЧНОЇ ПРОКАРСТИНАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	24
<i>Калайтан Н. Л.; Порохончук Н. О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ СФЕРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З РІЗНИМ РІВНЕМ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	25
<i>Калайтан Н. Л.; Проніна В.А.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПСИХОЛОГІЯ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	26
<i>Карпенко М. Є.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	27
<i>Kovalenko V. S.</i>	
FACTORS OF FORMATION OF EMOTIONAL-VALUE ATTITUDE TO OWN BODY IN ADOLESCENTS.....	28
<i>Ковальова С. Д.</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	29
<i>Колоколова В. О.</i>	
СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЬБІДО У ЖІНОК З РІЗНИМ РІВНЕМ СТРЕСУ.....	30
<i>Коткова Д. О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ РЕАКЦІЙ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	31
<i>Maksymenko Ye. T.</i>	
GENDER FEATURES IN THE IDENTITY OF HIGHER EDUCATION SEEKERS DURING THE WAR.....	32
<i>Михайлова Д. К.</i>	
РОЗВИТОК НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	33

<i>Научитель О. Д.; Котова В. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ДІВЧАТ, ЯКІ МАЮТЬ СТАТУС «ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА ОСОБА»	34
<i>Novikova S. O.</i> THE SYSTEMIC FOUNDATIONS OF THE THEORY OF ATTACHMENT.....	35
<i>Парамонова М. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ СТРЕСУ У ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ ІЗ УКРАЇНИ В РАМКАХ АДАПТАЦІЇ ДО НОВИХ УМОВ ЖИТТЯ.....	36
<i>Переверзєва В. А.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	37
<i>Pidlisnyy Yu.</i> THE ROLE OF A TEACHER IN A TECHNICAL INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF FUTURE SPECIALISTS	38
<i>Розумний В. П.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ У ПІДЛІТКІВ	39
<i>Said M.</i> ВПЛИВ АВТОРИТАРНОГО ВИХОВАННЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ.....	40
<i>Stanchenko V. S.</i> PSYCHOLOGICAL FEATURES IDENTITY OF STUDENTS.....	41
<i>Тиньков О. М.; Кравчук О.С.</i> САМООЦІНКА ТА ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ	42
<i>Тиньков О. М.; Манцева Д. В.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	43
<i>Ткачова А. М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОСЕКСУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	44

<i>Фаворова К. М.; Белаш Т. М.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УЯВЛЕНЬ ЧОЛОВІКІВ ПРО КРАСУ ФІЗИЧНОГО ОБРАЗУ СУЧАСНИХ ЖІНОК	45
<i>Фаворова К. М.; Мац С. І</i>	
ОСОБЛИВОСТІ АНТИБУЛІНГОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІСІ	46
<i>Харченко А. О.; Федяїнова А. Д.</i>	
ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОЯВУ СТРАХУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	47
<i>Цілуйко Д. Я.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ВПЛИВОМ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	48
<i>Швидка К. О.</i>	
ВПЛИВ МУЗИКИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІЗИЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ	49
<i>Яковенко О. К.; Антимонова І. О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ ЧОЛОВІКІВ З ХІМІЧНОЮ ЗАЛЕЖНІСТЮ.....	50
<i>Яковенко О. К.; Орлова Н. Є.</i>	
ОСОБИСТІСНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІВЧАТ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ СЛОВ'ЯНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ, ЯКІ ЗАХОПЛЮЮТЬСЯ СУЧАСНИМ МИСТЕЦТВОМ ДАЛЕКОГО СХОДУ	51
<i>Якушева Є. М.; Скляр Д. К.</i>	
СТРАХ СМЕРТІ У ГЕЙМЕРІВ, ЯКІ ЗАХОПЛЮЮТЬСЯ ПОСТАПОКАЛІПТИЧНИМ КОМП'ЮТЕРНИМ ЖАНРОМ ...	52
СЕКЦІЯ 2. Актуальні питання прикладної психології	53
<i>Александрова А. О.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЗМІ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	53
<i>Віннік С. С.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ВІКТИМНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ЩОДО СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	54

<i>Волошина М. В.; Сушко А. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВІДУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ООП ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	55
<i>Дерев'яно А. Р.</i> РОЛЬ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ ВЗАЄМОДІЇ	56
<i>Жидко М. С.; Чепурна Л. О.</i> ПРОБЛЕМА УНИКАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ СЕРЕД УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ: АНАЛІЗ ОСОБИСТІСНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ	57
<i>Зінченко Д. Д.</i> ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПСИХОДІАГНОСТИЦІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	58
<i>Кузьміна С. В.; Приходько Д. П.</i> ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ НА ВИБІР МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ У ВИПУСКНИХ КЛАСАХ	59
<i>Овсяк Д. Р.</i> РОЛЬ АРТ-ТЕРАПІЇ У ФОРМУВАННІ В МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ	60
<i>Тиньков О. М.; Малій П. К.</i> РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	61
<i>Фаворова К. М.; Дмитришина О. М.</i> СПЕЦИФІКА ДИСТАНЦІЙНОГО НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ РОЗЛУЧЕННІ З ОСОБИСТІСНО ЗНАЧУЩОЮ ЛЮДИНОЮ	62
<i>Філіпенко Д. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ КЕРІВНИКІВ ІЗ РІЗНИМИ СТИЛЯМИ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ КОЛЕКТИВОМ	63

Наукове видання

Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Психологія в сучасному світі»

Тези доповідей

(Українською та англійською мовами)

Відповідальність за зміст матеріалів та достовірність
викладених фактів несуть автори публікацій

Відповідальний за випуск Ю. І. Гулий

Технічний редактор М. В. Волошина

Комп'ютерне верстання М. В. Волошиної

Підписано до друку 13.04.2023 р.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 3,8. Обл.-вид. арк. 4.32. Наклад 100 прим.

Замовлення № 61-23. Ціна вільна

Видавець і виготовлювач

Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

61070, Харків-70, вул. Чкалова, 17

<http://www.khai.edu>

Видавничий центр «ХАІ»

61070, Харків-70, вул. Чкалова, 17

izdat@khai.edu

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції сер. ДК № 391 від 30.03.2001